net so seker straf as Hij dit aan die Israelliete gestraf het.

Naar aanleiding in Math. 24: 3 en de tekens der tijden, stellen de discipelen aan onze Heiland een vraag: "Wat zal het teken zijn van uw toekomst en van de voleinding der wereld?" Met de meeste nauwkeurigheid beantwoordt de Here deze vraag. Ten eerste geeft Hij een overzicht van de grote gebeurtenissen, die op aarde zullen plaats hebben. Jerusalem zou weldra worden verwoest. Maar de uitverkorenen, het ware volk van God stond een verschrikkelike periode van vervolging te wachten. De volken der aarde zouden elkander bestrijden en door oorlogen en geruchten van oorlogen met vreze en beven verdeeld worden. Zware bezoekingen zouden over de aarde komen, en deze zouden steeds menigvuldiger worden, en saeeds groter verwoesting aanbrengen, totdat God ten slotte door de zeven laatste plagen aan alles een einde maakt.

De Heiland beloofde dat in de laatste dagen voor het einde der wereld, onmiskenbare tekenen aan de hemel zouden gezien worden; de zon zou verduisterd worden; de Maan haar schijnsel niet geven, en de sterren zouden van de hemel vallen. Dit zouden aanwijzingen zijn van de nabijheid van de wederkomst van Christus, want onze Heiland zegt: "Als dan zal in de Hemel verschijnen het teken van de Zoon des Mensen, komende op de wolken des Hemels met grote kracht en heerlikheid. Matt. 24: 30. In het voorgaande hoofdstuk van dit boek is de nauwkeurige vervulling dezer tekenen, zoals zij daar de Here aangegeven zijn, aangetoond geworden.

Geliefde lezers! toch schijnt tans de wereld te slapen en het groot gewicht van de betekenis dezer gebeurtenissen niet te begrijpen. Binnen het tans levende geslacht heeft de Hemel gestraald in de glans der tekenen, die de Heiland voorspeld heeft, als de aankondigers van de spoedige wederkomst des Verlossers op deze aarde in het naderend einde der wereld. Geliefde Broeders en Zusters, als wij letten op de tekenen der tijden in verband met het antwoord van onze Heiland op de vraag van de discipelen, mogen wij dan niet uitroepen en zeggen "de basuin heeft geblazen". Wie zou niet vrezen? Maar, helaas, de wereld, de mens blijft dood en koud. Wij merken het tans niet op.

Het is echter Satans toeleg en hoofddoel om de mensen te doen inslapen, zodat deze tekenen in de ernstige waarschuwingsboodschap, die God door zijn dienstknechten laat verkondigen, niet meer uitwerkingen op hen hebben. Dan de prediking van Noach had op de mensen, die vóór de zondvloed leefden. De Heiland wist dat het geval zou zijn en geeft daarom de waarschuwing: "Ziet toe, dat u niemand verleidde." Matth. 24: 4.

Met betrekking tot de wederkomst van Christus kan men op tweeërlei wijze verleid worden. De een is te geloven, dat Hij reeds gekomen is, terwijl dit nog niet heeft plaats gehad; in de andere is te beweren, dat de tekenen ze ons aantonen, dat Zijn komst nabij is, nog niet hebben plaats gehad en alzo bij zijn wederkomst ongelovig en onvoorbereid gevonden worden. De boodschap van de spoedige wederkomst van Christus is een hoogst gewichtige boodschap, en wanneer wij ons met betrekking tot haar laten bedriegen, dan zal dit voor ons dezelfde noodlottige gevolgen hebben als destijds de zondvloed op de toenmaals misleide zielen. De door onze Heiland voorspelde tekenen werden gegeven, opdat de mensen zouden weten van zijn komst. Dit wordt duidelik uit de gelijkenis van de vijgenboom: "Wanneer nu zijn tak teder wordt en zijn bladeren uitspruiten, weet gij dat de zomer nabij is, voor de deur; alzo ook gijlieden, wanneer gij al deze dingen zult zien geschieden, zo weet dat Hij (Christus) nabij is. Als de bomen beginnen uit te botten en de bladren uitspruiten, zo weet dat de zomer nabij is.

Niemand zal beproeven dit te lochenen. Het is een teken dat nooit faalt. Voor hen die deze waarschuwing ter harte nemen, betuigt Christus nu, dat de tekenen die Hij gegeven heeft, even zulke zekere bewijzen zijn, dat Zijn komst nabij, ja, voor de deur is.

Geliefde lezers, wij die dit belijden te geloven, kom laat ons letten op de tekenen der tijden en nuchter zijn en ons voorbereiden, gelijk de wijze machten. Nooit zijn er meer tekenen van het einde aller dingen dan de laatste jaren. Ook nooit heeft de Satan meer pogingen aangewend om het mensdom in slaap te sussen, als in onze tijd. De leeuw heeft gebruld, de bazuin geblazen. De Here heeft gesproken, het mensdom met een Farao's hart verhard. Satan poogt zijn doel te bereiken. Koning en vorst blijft onder al de waarschuwingen verstokt van harte.

Ons kombuisjong wou hom nooit was nie, tot ons vir hom eendag streng orders gee om 'n bad te neem. "Baas", sê hij, "ek sal dit doen; maar dan moet baas vir mij eers 'n bottel van Woods' se Pepermunt Geneesmiddel gee vir die veiligheid, want ek is tog alte bang vir verkoue, en ek is nie water gewoond nie."

Hoest en verkoudheid valt aan elk mens ten deel, maar hoe lang deze aandoeningen duren, hangt af, of we Woods' Beroemd Pepermunt Geneesmiddel gebruiken of niet. Dat wonderlike geneesmiddel geneest borstaandoeningen sneller dan enig ander middel dat in Afrika verkocht wordt. Koop een bottel en overtuig U ervan.

De Hervormer.

Officieel Orgaan van de Nederduitsch
Hervormde Kerk in Afrika.

REDAKTIE.

Alle stukken en brieven de
Redaktie betreffende te zenden aan
Ds. JAC. VAN BELKUM,
Heidelberg.

Voor 't plaatsen van
Advertentien,
schrijf aan de Uitgevers,
Bus, 389, Pretoria.
Familieberichten, enz., 7/6 p duim
Voor staande advertentien voor
lange termijn worden prijzen op
aanvraag verstrekt.

Intekenprijs:
7/6 per jaargang
vooruitbetaalbaar.
Alle abonnementsgelden te zenden
aan
de heer H. J. L. Th. ROORDA,
P.K. Bus 444, Johannesburg.

No. 12. PRETORIA, 15 JUNIE 1923. JAARGANG XIV.

CATECHISMUS PREEK.

(Voorwoord.)

Uit de Ringsverslagen blijkt, dat alleen in gemeenten waar predikanten staan, volgens wet twaalfmaal per jaar over de Heidelbergse Catechismus gepreekt wordt. In vacante gemeenten; waar ouderlingen voorgaan, geschiedt zulks niet. Dit is gemakkelik te verstaan. Al vindt men hier en daar 'n ouderling, die 'n preek kan leveren, inplaats van te lezen, geen hunner zou er zich aan wagen om 'n Cathechismus preek te houden. Dit vereist degelike voorbereidingen theologiese opleiding. Van de andere kant bestaat er, zo ver mij bekend, in de Hervormde kerk geen spreekbundel van Catechismus preken. Om onze Brs. ouderlingen te helpen ook bij afwezigheid van predikant, 'n Catechismus preek te kunnen lezen, heb ik mij voorgenomen van tijd tot tijd, zulk 'n preek in "De Hervormer" te plaatsen. De Heer geve er Zijn zegen op.

DE GELOVIGE HET EIGENDOM DES HEREN.

Te Lezen: Rom. 12 en 1ste vraag en antwoord van de Heidelbergse Catechismus.

Te zingen: Ps. 68:10. Gez. 28; 1 en 2. Gez. 7:4.

Tekst Hand. 27 vers 23b.

"......God, wiens ik ben, welken ook ik dien."

Geen meer overvloeding in 't werk des Heren geen meer toegewijd aan Zijn dienst dan de Apostal Paulus. Daartoe word hij aangevuurd door 't levendig besef dat hij niet zijns eigen, maar 't eigendom des Heren was, die hem liefgehad heeft en Zichzelven voor hem gegeven heeft." Onder alle, zelfs de moeilikste omstandigheden zijns levens, was hij zich van deze troostrijke waarheid bewust. 't Hoofdstuk waaruit onze tekst genomen is, toont ons de grote Apostel vol moed en stil vertrouwen in God te midden van stormen en schipbreuk. Toen ervaren zeelieden beefden van angst, bleef hij kalm, met die ernstige kalmte, welke geboren wordt uit 't besef dat geen haar van ons hoofd zal vallen zonder de wil van onzen Hemelse Vader. Welaan dan, nemen we deze machtspreuk van Paulus: "God wiens ik ben, welken ook ik dien," tot leiddraad onze overdenking van de eerste vraag met antwoord van onze Heidelbergse Catechismus.

Eerst staan we stil bij de troostrijke waarheid: **"De gelovige is het eigendom des Heren;** om vervolgens te overdenken **welke zegeningen daaruit voortvloeien?** en, derdens, **welke plichten dit ons oplegt.**

De Heer make dit de taal van elk hart:
"'k Ben d' uwe, dierbre Heiland,
'k Ben d' Uwe, zalig lot!
Dat mij Uw Geest verzeegle
Ten offer voor mijn God."

1. **De gelovige is 't eigendom des Heren.** 't Romeins-Hollands Recht, waarop al onze landswetten gegrond zijn, erkent vijf soorten eigendomsrecht, waarvan drie genoemd worden in 't antwoord van de Catechismus 1) Christus, die met Zijn dierbaar bloed, voor al mijne zonden volkomenlik betaald heeft." Volgens 't woord des Apostels: "Want gij zijt duur gekocht" (1 Cor. VI 20 en VII 23). En wilt ge weten hoe duur? Dan antwoordt Petrus (1 Petr. 1 : 19) "door het dierbaar bloed van Christus." Terwijl de verlosten in de Hemel zingen: "Gij hebt ons Gode gekocht met Uw bloed." Dus zijn de gelovigen het eigendom des Heren krachtens **Kooprecht.** 2) 'n Tweede eigen-

domsrecht door de wet erkend is **Overwinningsrecht** Na de oorlog neemt de overwinnaar bezit van 't overwonnen gebied, hetzij in zijn geheel, als met onze Republieken, of gedeeltelik als na de jongste oorlog. Dit recht heeft de Heer ook over de Zijnen, want, zegt de Catechismus, “Hij heeft mij uit alle geweld des duivels verlost,” m.a.w. Hij heeft de kop der helse slang vermorseld, “Hij overwon met leeuwenmoed de Hel en al haar machten.” Wat te voren onder de macht van Zijn vijand was, behoort Hem nu toe volgens 't recht des overwinnars. 3) Derdens erkend de wet het **Occupatie-recht,** d.w.z. als iemand 'n stuk grond voor 'n aantal jaren ongestoord heeft in bezit gehad en er geen andere eigenaar is, heeft de bezitter eigendomsrecht. Ook dit recht heft God ons bewaard. “De Bewaarder Israëls zal niet sluimeren noch slapen, Uwe ziel zal Hij bewaren,” zo zingt de Psalmist. Behalve deze drie recht aanspraken op eigendom, zijn er nog twee anderen n.l. **erfrecht** en **maakrecht.** Wat aan iemand bij testament vermaakt wordt, erft hij en wordt zijn eigendom. Dit recht heeft Christus op de gelovigen. Immers in Ps. II 8 zegt de Vader tot de Zoon: “Eisch van Mij en Ik zal de heidenen geven tot Uw erfdeel.” De uitverkorenen zijn degenen die de Vader van alle euwigheid aan Zijn Zoon tot 'n erfdeel geschonken heeft.

Dat de Heer ook als onze Maker ten minsten 't zelde recht heeft op Zijn maaksel als de werkman hier op aarde heeft op de arbeid zijner handen, behoeft geen verder betoog.

't Staat dus onbetwistbaar vast: de gelovige is 't eigendom des Heren. Deze heerlike waarheid is van groot gewicht voor praktiese leven, omdat er, volgens onze Catechismus 'n viervoudige zegen uit voortvloeit, en 't in drievuldige plicht ons opligt. Eerst dan over

II. De Viervoudige Zegen.

De eerste zegen door de Catechismus genoemd is Gods genadige **Bewaring.** Wij mensenkinderen bewaren iets met des te meer zorg, naarmate het ons dierbaarder is, dat wij er veel voor betaald hebben. Dus behoeft 't ons niet te verwonderen, dat God zo zorgvuldig bewaart Zijn kinderen, voor wie Zijn Zoon de dure prijs van Zijn bloed betaald heeft. Terecht zingt de Psalmdichter: “Ziet de Bewaarder Israëls zal niet sluimeren, noch slapen. De Heer is uw Bewaarder; de Heere zal u bewaren van alle kwaad; uwe ziel zal Hij bewaren. De Heere zal uwen uitgang en uwen ingang bewaren van nu aan tot in der eeuwigheid.” (Ps. 121 : 4—8.)

Niet alleen bewaard de Heer onze ziel, maar ook ons **lichaam:** die volgt uit 't feit, “dat ik met **lichaam** en ziel Jezus Christus eigen ben.” Van de rechtvaardige zegt David: “Hij bewaart al Zijne beenderen.” 'n Bewaring die zich zelfs uitstrekt tot de haren onzes hoofds. “De Heer bewaart mij alzo, dat zonder den wil mijns Hemelse Vaders, geen haar van mijn hoofd vallen kan.” (Cath.)

De **tweede** zegening waarvan de Catechismus spreekt is: “dat mij alle ding tot mijne zaligheid dienen moet.” of zoals de Apostal 't uitdrukt: “Alle dingen medewerken ten goede voor degenen die God liefhebben.” Elk rechtgeaard mens streeft er naar om zijn eigendom, 't zij huis of plaats te verbeteren, en elk vader zoekt 't hoogste en beste voor zijn kind. **Alle ding:** dus ook 't lijden en druk

> “Want Gods goedheid zal uw druk,
> Eens verwisselen in geluk.”

De **derde** zegening is de verzekering van 't euwige leven: “Waarom Hij mij ook door Zijnen Geest van het eeuwige leven verzekerd” (Cath.) Dit heeft Jezus aldus in woorden gebracht: “Ik geef hun (de Mijnen, Mijn eigendom) het eeuwige leven, en zij zullen niet verloren gaan in der eeuwigheid.” (Joh. X 28). Gelijk 'n mens hier op aarde zijn waardevolle eigendommen laat verzekeren, opdat ze zolang mogelik behouden worden en niet te loor gaan, zo geeft God de Zijnen de verzekering dat Zijn eigendom niet zal vergaan, noch uit Zijn handen zal ruken.

En eindelik 'n **vierde** zegening: God maakt Zijn kinderen “gewillig en bereid om voortaan voor hem te leven.” M.a.w. Hij stelt ons in staat, om **die** plichten te vervullen, welke als natuurlik gevolg vloeien uit 't feit, dat wij 't eigendom des Heren zijn. Over deze plichten, die in getal, ons korteliks

III. De plichten ons opgelegd.

1) **Getrouwe dienst, “om voortaan voor Hem te leven.”** 't Meubelstuk door ons gemaakt, 't dier door ons gekocht, 't werkvolk door ons betaald, moet ons **dienen.** De Christen is verlost om te dienen. Daarvoor zijn we **geschapen,** om in dit leven God te dienen: daarvoor gekocht: “opdat degenen, die leven, niet meer zichzelven zouden leven, maar Dien, Die voor hen gestorven en opgewekt is. Daartoe was Paulus gekomen, wijl hij getuigen kon: “God wiens ik ben, dewelken ook ik dien.” Hij gevoelt dat dit 'n plicht is die natuurlik, uit 't eigendomsrecht voorvloeit. Maar ook tevens is 't voor hem de vaste verzekering dat de Heer Zijn knecht, die Hem dient en die Zijn eigendom is, zal bewaren zelfs te midden van storm en schipbreuk.

2. **Algehele overgave** is de tweede plicht van Gods kind, die zich 't eigendom des Heren weet. Wanneer ik iets koop en er voor betaal, wordt 't

gekochte mij overhandigd. Van 'n gekocht plaats of erf krijg ik kaart en transport. De verkoper mag niets terughouden, waarvoor betaald is. Daarom leert ook de Catechismus: "dat ik met **lichaam** en **ziel,** beide in **leven** en **sterven,** niet mijns maar mijns getrouwen Zaligmakers eigen ben." Mijn al zij op 't altaar. God haat den roof in 't brandoffer. Gelijk Christus zich geheel voor mij heeft gegeven, ja tot de laatste druppel van zijn bloed, zo moet ook ik, als ik 'n gelovige ben, mij onverdeeld en zonder voorbehoud aan Hem overgeven.

"Mijn geest, mijn ziel, mijn lichaam
Jezus, geef ik aan U
't Zij U gewijd ten offer,
'k Ben eeuwig d' Uwe nu."

3. De derde voorname plicht is: **"Onverdeelde loyaliteit."** om voortaan voor Hem te leven." (Cath.) Want niemand kan twee heren dienen. Zo Jehova God is, volgt Hem na; hinkt niet langer op twee gedachten. Om zalig, d.w.z. gelukkig te leven en te sterven, gaat niet saam met 't dienen van twee meesters. Ge kunt niet aan beiden voldoening geven en zult u zelven niet gelukkig voelen voor en aleer gij de rechte keuze gedaan hebt en van harte de dichter nazegt, "Ja U kiest ons hart eeuwig tot zijn Koning." De Heer stelt u daartoe instaat door Zijn Geest.—Amen.

W. P. J. POEN.

De belofte van Dr. Poën, om nu en dan 'n Catechismuspreek te geven, is zeer prijzenswaard en ik hoop, dat die zal worden vervuld.—Redakteur.

BRIEVEN VAN OOM SAREL.

Uitkijk, Junie 1923.

Waarde Neef Willem,

Van harte hoop ik dat het U welgaat, en ook Uwe vrouw en kinderen; wij zijn door de genade des Heren allen nog heeltemaal fris.

In het vorig nummer van de "Hervormer" was een stuk opgenomen uit de Heraut, een zeer bekend Hollands Kerkelik Weekblad, over de vermindering van de geboorten, welke zich in alle Europese landen vertoont, en ook in Zuid Afrika merkbaar is. Dit stuk bevatte een ernstige waarschuwing tegen dit voortwoekerend kwaad, en is dus een woord dat ter rechter tijd wordt gehoord. Nu is het een vaste regel in de mediese praktijk, dat men om ene ziekte te kunnen bestrijden, eerst de oorzaken van het kwaad moet opzoeken en bestrijden.

Laat mij vooreerst mogen opmerken, dat dit verschijnsel niet een uitvinding is van de negentiende eeuw, al is het toen weer op de voorgrond gebracht. Toen Rome in de tweede eeuw na Christus ook achteruit ging hebben reeds de keizers bepaald dat aan vaders, die meer dan drie zonen hadden, zekere voorrechten zouden worden toegekend: ook onder onbeschaafde natiën op de eilanden van de Stille Oceaan was er beperking van het huisgezin, hetzij men de kinders of de vrucht om het leven bracht, hetzij men de ouden van dagen meedogenloos dood maakte.

Een van de oorzaken van de zucht om het aantal kinderen te beperken ligt wel grotendeels hierin dat de Europese volken oud worden en dus aan ouderdoms verzwakking lijden; immers volken zowel als individuen hebben een tijd van groei, van stilstand en achteruitgang. Die ouderdoms verzwakking brengt op haar beurt verzwakking, en onlustigheid voor het bezit van grote gezinnen die zelfopoffering, moeite en zorg veroorzaken.

Als gevolg van dat oud worden ziet men ook de tegenzin tegen aanhoudend en hard werken opkomen. Gelijk oude mensen meer geneigd zijn om te rusten en de dingen gemakkelik te nemen, zo gaat het ook met de volken. De tegenwoordig bestaande Europese volken beginnen te verlangen naar een rustige oude dag; zij willen de vruchten plukken van hun vorige leven en, begeren naar plezier te vragen, en zijn het werken en zorgen moede geworden.

Dan hebben die volken in de laatste halve eeuw vooral verbazend vele schatten vergadert; zij zijn rijk, zeer rijk geworden, en leven nu in grote weelde. Alles in de laatste eeuw ons gemakkelik gemaakt; vooral het reizen en trekken van de ene plaats naar de andere, is nu niets vergeleken bij de moeite er aan verbonden een eeuw geleden. Maar om te reizen moet een mens niet te veel goed medenemen, en aangezien men met een groot huisgezin niet veel op reis kan gaan, is de beperking van het aantal kinders natuurlik ene noodzaak; met andere woorden, omdat het tegenwoordig geslacht wil genieten en uitgaan, dus geheel voor zich zelf wil leven, worden de kinders als last beschouwd en zoveel mogelik klein in getal gehouden.

Een andere oorzaak van de begeerte naar weinig kinders is het uithuizige leven van ons tegenwoordig geslacht. Hadden de Romeinen hun brood en spelen, wij hebben onze sports, onze bioskopen, gezellige avonden en al zulke dingen. Wie aan deze dingen wil mededoen, heeft veel geld nodig en de uitgaven voor ene grote familie zijn te groot dan dat men ook nog al die plezieren kan aanhouden.

Daarom dan maar liever de familie klein gehouden dan zich dat plezier ontzeggen. Hierbij komt nog, dat velen in hun ongehuwde leven veel te hoog leven: te veel geld uitgeven aan uitgaan, aan kleren, en dergelike dingen, en als zij dan dit willen voortzetten zijn de inkomsten niet groot genoeg, om ook nog ene grote familie te onderhouden; dan maar het aantal kinderen beperkt en een vrolik leven geleid.

Dat deze begeerte naar een klein aantal kinderen voor de samenleving verderfelik is, en als een ramp voor de staat moet worden gerekend, wordt door de tegenwoordige mensheid niet in aanmerking genomen: daarmede rekent men niet. Dit blijkt wel uit hetgeen in Frankrijk omgaat. Sedert jaren heeft men daar reeds de leer van het tweekinderstelsel toegepast, zodat de bevolking hard achteruitgaat: wat nu ook al de regering doet om dat kwaad tegen te gaan en zoveel mogelik te keren, dat helpt niet; de Fransen gaan voort op die weg, die hen ten ondergang voert.

Maar wat erger is, dat door deze beweging onder de gehuwden zo ontzettend veel zedelik en lichamelik kwaad wordt veroorzaakt. Dat gehuwden kinderen krijgen en groot maken is geen toeval, maar ene in de natuur van elk levend wezen gegronde noodzakelikheid, voor de gelovigen ene ordinantie Gods. Wie nu tegen die natuur of die ordinantie zondigt, brengt over zich verbazend veel kwaad. Vooreerst wordt daardoor de gezondheid van man en vrouw ernstig benadeeld, wat vooral op latere leeftijd zich wreekt, vooral bij de vrouw, die hier de lijdende persoon is, dan is ook een klein aantal kinders schadelik voor de kinders zelf. Het is de ondervinding van alle personen, die nauwkeurig acht geven op hetgeen er rondom hen gebeurt, dat kinders uit grote gezinnen in hun volgend levend meer betekenen dan die uit kleine huishoudingen: het is een merkwaardig en toch niet onverklaarbaar verschijnsel, dat de opvoeding van de kinderen niet geheel en alleen gedaan wordt door de ouders, maar dat zij ook elkander opvoeden. Zoals een groot aantal klippen door elkander geworpen in een bak en dan rondgeschommeld elkander slijpen, zo gaat het ook in de huishoudingen: de kinders vormen in een huishouding elkander, en slijpen de minder goede punten van elkander af.

Het beperken van het aantal kinders bij gehuwden is ook een groot zedelik kwaad: de echtgenoten, die zich tot die beweging begeven, verliezen alle respekt voor elkander, omdat hun natuur hen zegt, dat zij schandelike dingen doen. Waar nu de wederzijdse achting verloren is geraakt, daar kan het niet anders, of er ontstaat onenigheid en twist in huis, en het samenleven wordt verstoord en een last. Gevolg daarvan is dan ten slotte, dat men overgaat tot echtscheiding of wanneer men dit om ene of andere reden niet kan doen, dat men dan voldoening voor zijne lusten zoekt, in ene samenleving met andere man of vrouw, dat nog veel meer ontaarding wekt.

Het is van groot belang voor onze lezers, dat hun aandacht op dit voortwoekerend kwaad wordt gevestigd, maar van nog groter, wanneer alle kinderen Gods zich willen onthouden van dit kwaad Wij zijn helaas lang niet zeker, dat ook niet Christen ouders zich in deze zaak laten medeslepen door de heersende mode, temeer omdat zij niet beseffen, welk een grote zonde zij plegen. Het zijn heidense zeden en gewoonten, die zij navolgen: het is zonde tegen het Zevende gebod. Onze broeders en zusters moeten wel verstaan, dat zij te doen hebben met een heilig God, die zich niet laat bespotten, en die laat maaien, wat gezaaid is; zij moeten verstaan dat zij ook moeten zijn het zout der aarde en dat zij door hun gedrag dus hun natie en de huisgezinnen moeten trachten te bewegen, tot een eerlike wandel.

Voor ditmaal genoeg over deze ernstige zaak.

Ontvang mijne beste groeten voor Uwe vrouw en kinders, en voor U zelven van Uw Oom

SAREL.

VERGADERING VAN BIJBELVERTALERS.

Ingevolge opdrag, aan ondergetekende vertrek deur die Algemene Kommissie vir Bijbelvertaling, word hiermee bekend gemaak dat D.V. 'n vergadering van die Bijbelvertalers sal gehou word in Bloemfontein op 10 Julie aanstaande e. v. d. Die reis- en verblijfkoste sal, soos in die verledene, deur die Britse en Buitelandse Bijbelgenootskap betaal word.

Tegelijk word aan die rewiseurs dit vrindelike versoek gerig, om hulle aantekeninge, wat liefs op die wit velle **In die Bijbeltjies** moet aangebring word, in tijds te stuur aan die sekretaris van die vertaalkommissie, Ds. C. F. Kies, Harrismith, O.-V.S.

J. D. DU TOIT.

Potchefstroom, 20 April 1923.

Het is alleen uit ...een leven van waarachtige gemeenschap met God, dat het gebed des geloofs geboren kan worden.—Murray.

KORRESPONDENTIE.

Mossamedes, Angola,
28 Maart 1923.

Tans te Mossamedes aangekomen, wens ik gaarne, ter wille van de vele vrienden, die ik beloofd heb gedurig het een en ander van mij te laten horen, mijn eerste briefje te schrijven.

Maandag, 12 Maart, ben ik van Krugersdorp naar Delagoa Baai vertrokken, teneinde van daar volgens telegrafies bericht op de 15e Maart aan boord te gaan. Toen ik echter de volgende middag te Lourenco Marques aankwam, werd mij meegedeeld dat de boot niet zou vertrekken voor de 20ste van de maand. Ik telegrafeerde toen dadelik aan mijn vrouw, die onmiddellik gereed was ook daarheen te komen. Dit was mij zeer aangenaam, en werd door mij zeer hoog op prijs gesteld. Samen hebben wij toen nog met elkaar enkele aangename en gelukkige dagen doorgebracht.

De 20ste Maart om 7 n.m. is de boot toen uit Lourenco Marques vertrokken. Dat het voor mijn vrouw en mij alles behalve een aangename avond was, spreekt vanzelf. Afscheidnemen, al is het maar voor enkele maanden, is altijd iets pijnliks. Vele waren de gedachten, die ons hoofd en hart doorkruisten. Die avond voelden wij eerst in werkelikheid dat het bezoeken van de gemeenten in West- en Oost-Afrika geen spelletje en ook geen vakantiereisje is, maar dat er grote opofferingen aan verbonden zijn. Wij voelden echter beiden dat het eenvoudig 'n heilig moeten is. Die nacht en de volgende dag was het heerlik weer, het ging zonder schommelingen. Nadat wij Durban op Woensdagavond gepasseerd waren, werd de zee al onstuimiger. Op Zaterdagmorgen, toen de bergen van 't Kaapse Schiereiland in het gezicht kwamen, werd de zee eerst recht ontstuimig. 't Is nu de vierde keer dat ik om deze bergpunt zeil, en ik moet zeggen, dat ik de zee deze keer veel onstuimiger vond dan de vorige keren. Behalve de scheepslui, was er haast niemand, die instaat was op de been te blijven. Het was behoorlik een spelen van de baren met het schip. Voor iemand, die al meer zeereizen gemaakt heeft, is het reizen langs de Oostkust van Afrika om de Kaap zeker niet een van de aangenaamste reizen. Vele zijn de gevoelens en gedachten, die hoofd en hart doorkruisen, wanneer men zich aan boord bevindt, en die vele wateren beginnen onstuimig te jagen en te woelen. Het gezicht van die onstuim kokende oseaan is ongetwijfeld groots, schoon en verheven; het bruisen van die vele wateren majestueus. Bij het zien van dit alles smaakt de dieper voelende ziel 'n genot, dat niet slechts streelt, maar dat veel meer veredelt, verheft, ontroert.

Toch kan het van de andere kant niet worden ontkend dat, vooral in de nacht, de ziel ook weleens wordt bestormd door gedachten vol diepe weemoed en verlatenheid. 't Is alsof schaduwen zich uitbreiden over de ziel. Wat een gevoel van onbeschrijfelike, heerlike kalmte maakte zich op 'n zekere morgen van mij meester, toen ik onder het razen en gruisen en koken dier vele wateren, bezig was met het lezen en de overdenking van Ps. 93. Die grote wateren, hoe machtig schijnen zij! Doch de Psalmist zingt: "De Here in de hoogte is geweldiger dan het bruisen van grote wateren, dan de geweldige baren der zee."

Nadat wij Zaterdagmiddag, 24 Maart, de Kaap voorbij gezeild waren, werd de zee al rustiger en kalmer. Met helder weer en 'n kalme zee werd nu de reis langs de Westkust voortgezet.

Woensdag, 28 Maart, des middags om 12 uur, kwamen wij te Mossamedes aan (1215 mijl van de Kaap). Toen de eerste bootjes van de kust aankwamen om passagiers af te halen, begon ik al scherper de gezichten te bestuderen, teneinde te zien of ik op een van die bootjes ook het gezicht van 'n Afrikaner boer kon ontdekken. De eerste schuitjes en bootjes kwamen en gingen heen, maar nog geen gelaat met de trekken van 'n Afrikaanse boer viel te ontdekken. Eindelik kwam er 'n stoombootje propvol met personen van allerlei kleur en gelaatstrekken. Schaars stond het bootje stil of mijn oog viel op twee personen, aan wie ik zien kon dat zij geen Portugezen waren. Strak bleef mijn oog op hen rusten, en al heel spoedig bespeurde ik dat ook hun ogen zoekende waren. Zij kwamen de trappen op, en nog eer zij boven op het dek waren, vielen ook hun ogen op mij, en de zaak was gevonden, zij wisten wie ik was, en ik wist wie zij waren. Zeer vriendelik en hartelik was de ontmoeting. Het waren ouderling Andries Alberts en zijn zoon Koos, die van Humpata (150 mijl van de kust) gekomen waren om mij te ontmoeten. De zoon van de ouderling was een weinig teleurgesteld; hij verwachtte namelik 'n grote, dikke vette predikant (van Ds Kühn zijn soort), en zie, daar stond 'n klein, schraale, mager kereltje voor hem. De ouderling zelf heeft het niet gewaagd zijn gevoel van teleurstelling te uiten, want hij is even klein, schraal en mager. Ouderling Alberts draagt in zijn binnenste 'n groot en goed hart en heeft 'n helder hoofd.

Hier breekt nu het eerste gedeelte van mijn reis af. Wanneer ik een weinig beter op de hoogte van toestanden ben, en bezig ben met mijn werk, hoop ik, zo de Heer wil, instaat te zijn meer biezonderheden te kunnen schrijven.

Ten slotte 'n enkel woord aan mijn eigen gemeente: Gemeenten van Makwassie en Wolmaransstad, ik verlang al terug naar u. Het blijft steeds de bede van mijn hart voor u, dat de genade van onze Here Jezus, en de liefde van God onze hemelse Vader, en de gemeenschap van de Heilige Geest met u moge zijn en blijven. Gij herinnert u dat ik de eerste Zondag van Februarie met dit woord voor zes maanden van u afscheid genomen heb. Het blijft nog steeds de bede van mijn hart voor u. De Here helpe u en geve u genade om steeds in de liefde te wandelen, en niet te verzuimen om in uwe gebeden aan mij te gedenken. Zo de Heer wil, hoop ik in begin Augustus terug te zijn.

Met hartelike groete en heilbede,

Uw aller dienaar en Broeder in Christus,

S. J. STRIJDOM.

Hooggeachte Redakteur,

In het laatste nummer van "De Hervormer" komt een schrijven voor van Dr. H. C. M. Fourie tegen uitlatingen in het stuk van mij in "De Hervormer" van 15 April. Deze brief van Dr. Fourie noodzaakt mij mijn beschouwingen duideliker toe te lichten.

Ik heb dan gezegd in het bedoelde stuk, God heeft Jezus geschapen. Daar is een tijd geweest dat Jezus er niet was en toen heeft God Hem doen worden.

Vooraf moet ik zeggen dat deze woorden niet zuiver mijn bedoeling weergeven. In plaats van de woorden: God heeft Jezus geschapen, wordt bedoeld: God heeft Jezus gegenereerd. Maar in die bedoeling heb ik het gehele stuk geschreven. Bij een aandachtige lezing van het stuk blijkt dit duidelik. Het woord gegenereerd wordt dan ook meer dan eenmaal in dit verband gebruikt. Het zou daarom voor een beter begrip voor de lezer goed geweest zijn wanneer Dr. Fourie het gehele gedeelte wat hierop betrekking heeft, had aangehaald. Nu geeft de eerste zin van de aangehaalde woorden een onduidelike of verkeerde voorstelling. Dus wil ik verder alles zo houden zoals het er staat en die woorden verdedigen.

Het hoofdpunt in deze beschouwing is de vraag: Is er een tijd geweest dat Jezus er niet was, dat God alleen bestond, of is die tijd er nooit geweest, hebben Jezus en God altijd gelijk bestaan? En dan is het duidelik dat het eerste waar is. "God was vóór Jezus".

In het antwoord op vraag 24 van ons kort begrip lezen wij: "Dat Jezus Christus de eeuwige en enige Zoon des Vaders is. De Vader moet er toch geweest zijn vóór de Zoon. Wanneer wij aanemen dat de Vader er niet eerder is geweest, dan is de vergelijking van vader en zoon vals. Verder lezen wij in hetzelfde antwoord: dat Jezus naar Zijn Goddelike natuur de eniggeboren Zoon Gods is, van eeuwigheid geboren. Wie veronderstelt een geboren worden, die veronderstelt ook een die baart. Wie is eerder, degeen die geboren wordt of degeen die baart? Toch degeen die baart. Uit wie is Jezus geboren? En dan moet het antwoord luiden: uit God. Ook hier vinden wij gezegd dat Jezus na God is gekomen. En even verder staat dat Hij is: het uitgedrukte beeld des Vaders en het afschijnsel Zijner heerlikheid. Wat is eerder, een zaak of wezen of het uitgedrukte beeld ervan? Wat is eerder, een heerlikheid of het afschijnsel ervan? Toch eerst het Wezen en eerst de Heerlikheid? Ook hier vinden wij ons medegedeeld dat eerst God was en toen het uitgedrukte beeld Zijner zelfstandigheid, dus Jezus. Dat eerst Gods heerlikheid er was en toen het Afschijnsel.

Eerst was God en toen was Jezus, dit leert ons het antwoord op vraag 24 van ons kort begrip.

Evenwel is Jezus dan nog geen schepsel. Want wat is is een schepsel? Dat is iets wat men maakt met iets dat niet ons zelf is. Een schilder maakt een schilderij, dat is een scheppingsdaad, zijn schilderij is een schepsel. Maar het kind is geen schepsel van de moeder, het is een deel van de moeder. De mens is een schepsel want God maakte hem uit het stof der aarde. Maar Jezus is geen schepsel, want Hij is een deel van God. Als dus Dr. Fourie meent dat deze beschouwing Jezus verlaagt tot een schepsel ,is hij verkeerd.

Dr. Fourie geeft mij verder de raad om liever de lezers te stichten met praktiese ervaringen of iets anders, dan met stukken als deze. Hierin ligt opgesloten dat hij meent dat iemand die niet zo bestudeerd is als hij en zijn kollega's, zich liever moet onthouden van het publiseren van studiën over zulke diepzinnige onderwerpen. Deze opmerking van Dr. Fourie is maar droevig. Want hierin plaatst hij zich op een Rooms standpunt. Als Dr. Fourie meent dat niet-predikanten maar liever moeten zwijgen over zulke dingen, is hij in dit opzicht mijlen ver van de eerste Hervormers en de eerste Kristenen, toen elk ernstig mens, hoe ongeleerd ook, over deze dingen dacht en sprak en schreef.

Dat Dr. Fourie mijn opienie aanvalt als hij daarmee verschilt, is goed te keuren, hoewel de toon een tikje gemoedeliker zijn kan, maar zijn aanval op de Redaktie is misplaatst. Daar is niets verkeerds gebeurd. Wanneer leden van onze kerk verboden wordt hun gedachten uit te spreken in ons blad, ook al zouden die gedachten verkeerd zijn, waar gaan we dan heen? Dan is het de dood voor de vrije wisseling van gedachte, zo bevorderlik voor ons geestelik leven. Dan krijgen we een toestand waarin men het denken over die dingen aan anderen overlaat. Een kalme bestudering van de gehele zaak zou Dr. Fourie zeker kalmer hebben doen schrijven.

Bij deze gelegenheid zou ik Dr. Fourie willen verzoeken ons eens zijn opvatting van dit vraagstuk uiteen te zetten. Zijn stukje in het nummer van 15 Mei was te kort en te onvolledig om duidelik te zijn. Hij zou zeker velen daarmee een genoegen doen.

Met dank voor opname,

Uw dw. dnr.,

N.

Dat de geachte inzender nu zijn zienswijze duideliker gemaakt heeft, durf ik niet te zeggen.

Jammer is het, dat ook hij persoonlik begint te worden, wat Dr. Fourie niet was. Mnr. N. heeft Dr. Fourie niet goed verstaan, als hij meent, dat deze wil zeggen, dat alleen theologen over zulke kwesties moeten schrijven. Z.Hooggel. heeft er alleen op gewezen, dat zulke filosofies-theologiese kwesties nu juist niet door iedereen kunnen worden behandeld.

REDAKTEUR.

IN HET LAND VAN DE NIJL.

De bekende Utrechtse Hoogleraar, Prof. Dr. H. Th. Obbink, die in de eerste maanden van dit jaar Egypte en Palestina bezocht heeft, schrijft in "Bergopwaarts" het volgende:

In en om het graf van Toet-anch-Amen.

Men heeft mij gevraagd waarom ik in "Bergopwaarts" nog niets schreef over het fameuze graf, dat in Egypte is gevonden. Wie dit artikel ten einde toe leest, weet meteen het antwoord.

De stad Loeksor ligt op de Oostelike oever van de Nijl, een kleine 700 kilometer ten Zuiden van Kairo. Aan de westzijde der rivier, tegenover Loeksor, verheffen zich de kale, steile rotsen der woestijn: de oude dodenstad van Thebe. Een half uur stroomafwaarts ziet men tussen de naakte, met woestijnzand bestoven rotsen een eenzaam dal, dat zich voortzet in de richting der woestijn. Aan beide zijden begrensd door loodrechte rotswanden, waarvan alleen de bovenste helft zichtbaar is; want beneden in het dal heeft zich puin en stenen schuin tegen de rotsen opgehoopt, wel 40 à 50 meter hoog. Nergens 'n spoor van leven, geen boom, geen struik, geen bloempje, niets dan stenen en zand in dit dal des doods. Vroeger was hier 'n weg, waarlangs de werklieden van 't oude Thebe trokken, met hun houwelen gewapen, om daarginds, verder op, in de harde rots diepe holen te graven met zalen en gangen en zuilen en poorten, tot 'n euwige rustplaats voor hunne koningen. Want dit dal is 't dal der koningsgraven. In dit dal is 't befaamde rotsgraf van Farao Toet-Anch-Amen gevonden, en dit eenzaam oord is plotseling geworden tot een der meestbesproken plaatsen ter wereld. Duizenden maken zich op om te zien wat selchts enkelen zullen aanschouwen.

In dit Koningsdal (Biban el-Moluk) zijn, betrekkelik dicht op elkaar, enige tientallen koningsgraven in de rotsen uitgehouwe, waarvan er reeds 46 zijn geopend en leeggehaald. 't Graf van Toet-anch-Amen is 't 47e. 't Zijn allen graven uit de befaamde 18e en 19e konings-dynastie.

Men make zich geen geringe voorstelling van zulk 'n koningsgraf. 't Rotsgraf van Farao Seti I (in 1817 reeds ontdekt) is 100 M. diep en bestaat uit 'n reeks van schuin naar beneden lopende gangen, zalen en trappen, terwijl de wanden zijn bedekt met voortreffelik uitgevoerde afbeeldingen en inskripties. Vele der meest bekende graven worden tegenwoordig elektries verlicht. Natuurlik zijn de in deze graven gevonden schatten opgeborgen in de verschillende musau; in sommige graven (b.v. dat van Amenofis II) ligt de dode Farao in zijn sarcofaag in de grafkamer.

De meeste dezer graven hebben 'n groot aantal gangen en zalen, de zoldering vaak door pilaren gesteund, en 't zal wel mede om deze reden zijn dat men verwacht dat achter de weinge, reeds geopende kamers van Toet-anch-Amens graf nog andere zullen liggen.

Overigens wordt—door wie?—voor dit graf meer reklame gemaakt dan betaamlik is. Niet, dat wat hier tot nu toe is gevonden, niet belangrik zou zijn, kunsthistorici en archeologen vinden hier werkelik nieuw materiaal, maar al wat tot nu toe aan 't licht is gebracht, wettigt in geen enkel opzicht de dwaze fanfares, waarmee 't grote lekenpubliek wordt opgeroepen. Er worden "foto's" verspreid, die nooit 'n camera hebben gepasseerd, er worden artikelen geschreven, uit Loeksor geïnspireerd, waar 'n beetje waarheid met veel fantasie is gemengd. Wat moet dat alles?

In Thebe, aan de Westoever van de Nijl, tegenover Loeksor, lag deze winter 'n hele kolonie, als was hier plotseling 'n nieuw dorp ontstaan: houten en rieten hutten, omringd door auto's, rijtuigen, paarden, ezels, kamelen, terwijl roei-, zeil- en stoombootjes 't drukke verkeer met de stad onderhouden. Men maakt er daar 'n "zaakje" van. Men kan de lui geen ongelijk geven. Zij halen er uit wat er uit te halen is. Dat zou men in Europa net zo doen. In de hotels te Loeksor was 't Toet-anch-Amen und kein Ende. Waarom ook niet? Als de vreemdelingen maar komen. Als ze er eenmaal zijn, betalen ze de hoge tarieven wel om ten minste te kunnen zeggen dat ze "het" graf hebben gezien.

En de gewichtigheid wordt nog verhoogd door de geheimzinnigheid waarmee alles wordt behandeld. Men keek ons te Loeksor met bewonderende blikken aan omdat we "in" 't graf waren geweest. Heus, en in? Ja, wezenlik!

De tamelik onbekende en onbetekende koning Toet-anch-Amen wordt plotseling 'n man van gewicht: in 't hotel te Loeksor hoorde ik hevige diskussies over zijn vrouwen en dochters, óf hij ze had, hoevéél hij er had, en hoe hun naam moest worden uitgesproken. Men heeft mij gevraagd of 't niet waar was dat déze Farao eigenlik de Farao was van de uittocht der Israëlieten, en of misschien 'n nieuw licht zou worden geworpen op Israëls geschiedenis...

Ik weet niet wie de schuldige is, en wie 't meeste geld opsteekt van deze luidruchtige reklame, maar ik vind dat geschrijf in de Times, dat onze Hollandse bladen gretig verder vertellen, onwaardig.

H. Th. O.

NOODKREET VAN DE BERLIJNSE ZENDING AAN DE KERKEN VAN ZUID AFRIKA.

Honderd jaren zendingwerk gedaan door het Berlijnse Zending Genootschap.

> Gaat heen in de gehele wereld, predikt het Evangelie aan alle kreaturen. Mark. 16, 15.

Gehoorzaam aan dit bevel van onze Here Jezus Christus hebben de Christenen van het centrale Duitsland, honderd jaren geleden, op de 29ste Februari 1824, het Berlijnse Zending Genootschap gesticht.

Het bestuur daarvan bestaat uit een President, Vice-President, Direkteur, Thesaurier, Advokaat, Doktor, 5 Professoren en 30 andere leden, die over alle provincies van Duitsland verstrooid wonen als voorzitters van de provinciale of synodale hulpverenigingen van de Berlijnse Zending. Daartoe behoort het nodige aantal van ambtenaren en bedienden met hunne familiebetrekkingen.

Zuid Afrika is het land, waar hunne eerste liefde tot het zendingwerk zich werkzaam betoonde en is dus het oudste arbeidsveld der Berlijnse Zending.

Dit arbeidsveld is in 5 Synodes verdeelt als volgt:

1. De Kaap Synode met 8 zendelingen en 84 helpers uit de kleurlingen op 8 hoofdstaties met 19 filialen en 27 buitenstaties. Daar waren, volgens het laatste rapport, 9000 gemeenteleden, 50 doopkandidaten en 17 scholen met 299 kinderen.

2. Natal en Kafferland met 8 zendelingen, 7 geordende en 255 andere helpers uit de naturellen op 12 hoofdstaties met 46 filialen en 94 buitenstaties. Het laatste verslag geeft op: 9550 gemeenteleden, 222 doopkandidaten en 52 scholen met 1700 kinderen.

3. Oranje Vrijstaat met Griqualand West met 6 zendelingen, 5 geordende naturellen en 85 andere helpers uit de inboorlingen arbeidende op 8 hoofdstaties, 30 filialen en 85 buitenstaties. 10,030 doop-gemeenteleden, 240 kandidaten en 36 scholen met 2200 kinderen.

4. Zuid Transvaal met 17 zendelingen, 12 geordende naturellen en 453 andere helpers op 16 hoofdstaties, 110 filialen en 497 buitenstaties. Daar zijn 27000 gemeenteleden, 315 doopkandidaten en 102 scholen met 5600 kinderen.

5. Noord Transvaal met 14 zendelingen, 4 geordende naturellen en 484 andere helpers op 15 hoofdstaties, 147 filialen en 211 buitenstaties. scholen met 5700 kinderen.

In die 3 Synodes tezamen arbeiden dus tegenwoordig 53 zendelingen, 28 geordende naturellen en 1361 andere helpers uit de inboorlingen op 59 hoofdstaties, 352 filialen en 914 buitenstaties.

Het Berlijnse Zending Genootschap was in de laatsten 9 jaren, door de wereldoorlog en zijne gevolgen verhinderd, aan de zendelingen hier in Zuid Afrika de nodige salarissen te betalen, en ook de belastingen aan 't Goevernement en aan de municipaliteiten, en draagt derhalve zwaar aan de groten £5,000 of £6,000 rente moet betalen.

Behalve de zorg, die 't zendingsbestuur voor zijne arbeiders hier in Zuid Afrika heeft, draagt 't ontzagelik zwaar daaraan, dat alle zijne medearbeiders en aangestelden, als ook onze oud-zendelingen en weduwen, onze genezing zoekende zendingarbeiders, onze uit Oost Afrika verdrevene broeders en hunne families, nu met hen in Duitsland moeten gebrek lijden.

Het is voornamelik daarom, dat wij bij gelegenheid van de aanstaande verjaardag der stigting van dit honderdjaren oude zendingwerk wensen de aandacht van de bevolking van Zuid Afrika te vestigen op de ruime zegeningen, die God door de arbeid van Het Berlijnse Zending Genootschap onder de inboorlingen en de blanke bevolking in Zuid Afrika heeft laten verspreiden.

Door de treurige toestanden die nu in Duitsland heersen, verkeert ook het Berlijnse Zending Genootschap met al zijne arbeiders en vrienden in groten nood. **Daar dreigt zelfs gevaar, dat dit Genootschap niet meer lang zal kunnen bestaan, als 't niet op een en ander manier vanuit 't buitenland hulp kan verkrijgen.**

Er bestaat derhalve 't plan, om 'n Hulpfonds in Zuid Afrika te stichten, dat naar Duitsland zal gestuurd worden, om de nood te lenigen en met zorgen bezwaarde harten onzer vaderen en vrienden op de honderjaardag van 't Berlijnse Zending Genootschap te verblijden.

Duitsland is tegenwoordig als eene belegerde stad; 't kan zijne bevolking niet meer uit eigene opbrengsten voeden en onderhouden, omdat zijne zaailanden, gedurende de vreeslike oorlog, zo uitgeput werden, dat ze nu niet meer genoeg vruchtvoortbrengen kunnen zonder kunstmatige bemesstaat zijn, omdat zij, beroofd zijnde van de kaliwerken, 't nodige materiaal niet hebben. Paarden, ossen, koeien zijn bij honderdduizenden uit 't land geroofd, desgelijks is 't spoorwegmateriaal en de handelsvloot weggenomen, zodat men geen voldoende voorraad van levensmiddelen noch de nodige ruwe en onbewerkte stoffen van uit de buitenlanden kan halen. Duitsland is beroofd van zijne beste korenschuren. De provincies Gosen, West-Pruizen met de haven van Danzig en 't uiterste gedeelte van Oostpruisen met Memel; beroofd van zijne ijzer- en staalwerken, en steenkoolmijnen in de Saar, aan de Ruhr en in Opper Silesië.

In gevolg daarvan zijn de prijzen van de noodzakelikste levensmiddelen, van brandstoffen en belichting, van klederen, schoenen enz., zo verschrikkelik hoog gerezen, terwijl de waarde van 't Duitse geld zo diep gedaald is, da 't onmogelik is, de nodige levensbehoeften te kopen.

Daarbij kwamen de mensen uit de buitenlanden, wier geld van hoge waarde en grote koopkracht is, bij duizenden naar Duitsland, om daar goedkoop en weelderig leven; zij aten de kost van 't Duitse volk op, en gaven 't bij de vijanden 'n slechten naam, alsof 't zelf in weelde leefde, daardoor nieuwe verdrukkingen over Duitsland brengende; terwijl toch in waarheid onze oude vaders en moeders, onze afgewerkte en kranke broeders en zusters met hunne huisgezinnen in honger, koude en duisternis zitten.

Derhalve kloppen wij vriendelik en ernstig aan de kerkdeuren en de harten van 't Afrikaanse volk, en vragen in 's Heren naam, om gaven der liefde voor 't Berlijnse Zending Genootschap bij mekaar te brengen; want anders is 't niet in staat, zijne medearbeiders, studenten, oud-zendelingen, weduwen, wezen, kranken, de uit Oost Afrika verdrevene zendelingen met hunne families, en al de anderen, die van 'tzelve afhankelik zijn, met 's levensnooddruft behoorlik te voorzien.

Niet tegenstaande al de, ons welbekende nood, dien uwe liefde hier in dit land te bestrijden heeft, en die van elders uwe hulp zoekt, hopen wij toch, dat waar wij de eerste maal in honderd jaren bij u aankloppend, 't aan de leraren, ouderlingen en gemeenteleden van de kerken in Zuid Afrika zal mogelik en aangenaam zijn, bij deze zeldzame en buitengewone gelegenheid ook voor de nood van 't Berlijnse Zending Genootschap rijke liefdegaven te verzamelen.

Deze liefdegaven kunnen direkt door de leraar der gemeente aan een van de ondergetekenden gestuurd worden ter overhandiging aan de thesaurier van de Hulpfonds.

Het Berlijnse Zending Genootschap zal voor zulke offeranden der liefde voor God en tegenover 't Afrikaanse volk van harte dankbaar zijn, en daardoor aangemoedigd worden, niet tegenstaande de tegenwoordige, ontzaglike moeilikheden, met de arbeid in 't tweede honderdjaar in te treden vol vast vertrouwen, dat 't aan Godshulp nooit zal ontbreken; en dat God ook in de toekomst de arbeid zal laten strekken tot heil van volk en land.

Van harte hopen wij, dat onze noodkreet niet te vergeefs zal zijn; maar dat wij spoedig 't nodige "Honderdjaarfonds" voor de Berlijnse Zending zullen kunnen openen en, zo sterk als uwe liefde 't mogelik vindt, zien groeien, ter hulp voor 't genoemde Genootschap in de tegenwoordigen tijd van nood en gebrek.

Met groete en heilbede, de Superintendenten van de Berlijnse Zending in Zuid Afrika.

Getekend: J. G. Grosskopf, Bus 27, Riversdal, voor Kaap Kolonie; G. Gakendorf, 425 Topham Road, Pietermaritzburg, voor Natal; H. Muller, privaat postzak, Bethany Rail, voor Oranje Vrijstaat; H. Schloemann, 959, Pretorius Str., Arcadia, Pretoria, voor Zuid-Transvaal; J. Wedepohl, Bus 203, Pietersburg, voor Noord-Transvaal.

Sekretaris en Thesaurier voor de verzameling van 't "Honderdjaarfonds:

E. GOTTSCHLING,
No. 68, Tiende Straat,
Boksburg Noord, Tvl.

't Is niet nodig bij deze noodkreet iets ter aanbeveling te schrijven. Toch willen wij er nog 'n paar opmerkingen aan toevoegen. Gedurende de Boeren-Britsen oorlog van 1899—1902 zijn de meeste Zendingstaties van dit genootschap geplunderd, verbrand of vernield; de zendelingen door de Engelsen in gevangenis gebracht en gehouden, of tijdelik naar Duitsland gegaan. Toch is 't bekend genoeg, dat zij zich in dien oorlog zo goed mogelik neutraal hebben gehouden, en aan de Engelsen geen aanleiding tot verdrijving en verdrukking hebben gegeven.

De Duitse Christenen waren toen nog machtig en ook Financieel sterk genoeg om die schade, zonder hulp uit Zuid Afrika te herstellen, wat vernield was; ja zelfs heeft 't Duitse volk nog gedurende en na de oorlog zeer veel gedaan om de nood van onze natie te leningen. Ook om deze reden is 'n beroep op de liefdadigheid der Christenen in Zuid Afrika gerechtvaardigd en gewettigd.

Verder willen wij mededelen dat bij 't afsterven van wijlen de zendeling H. Düring in 't voorlaatste jaar vele leden mijner gemeente mij hebben gezegd van welk 'n zegen de Duitse Zendelingen, speciaal die van 't Berlijnse Genootschap voor de oude Voortrekkers zijn geweest. 't Is mij gezegd dat wijlen de WelEerwaarde Düring in die oude dagen bijna de enige man was, die verstand had van de geneeskunde, en dat men van heinde en ver bij hem kwam om raad en medicijnen. Een van mijne ouderlingen vertelde dat hij eens met 'n lid zijner familie vier uur met de kar was gereden om mnr. Düring te bezoeken en om hulp te vragen voor 'n ziek kind, en niet te vergeefs was gegaan. Een ander vertelde, dat mnr. Düring menigmaal zelfs verre reizen maakte om zieken te bezoeken, en hulp te verlenen, meestal om niet.

Dit alles samengenomen doet mij met sterken drang niet alleen de Christenen, maar ook alle Afrikaners vragen om nu 'n offer der liefde te brengen voor deze zending, en alzo iets terug te betalen van de schuld, die onze voorouders, en ook wij hebben jegens de Duitse Broeders en Zusters in den Heer, diee in tijd van nood ook ons terhulpe zijn gesneld.

De Redakteur is volkomen bereid giften en bijdragen te ontvangen, te verantwoorden in de "Hervormer" en op te zenden aan de Wel Eerwaarde Heer Gottschling.

DE REDAKTEUR

VOOR DEN DIENST.

Het licht verschemert in de bogen,
Waarheen der zielen zuchten togen,
Wier stof de blauwe zerken dekken;
Waarover stil mijn voeten gaan......
Dooden wachten op te staan.........
Als eeuwge Dag hen weer zal wekken.

Verre, zachte orgelklanken
Vertolken zielsgebed en danken
Der vrome scharen, hier gekomen;
Verlangend uitziend nu naar hem,
Die met liefdes klare stem
Vertolken zal Gods diepe Droomen.

't Kanselboek ligt opgeslagen:
Sterke troost in droeve dagen.
De gouden zoomen zijn versleten;
Maar binnen de oude, grauwe wanden
Glanst uit ziel-toegewende handen
Een gouden rijkdom, ongemeten.

't Orgenspel gaat sterker ruischen,
Golven van muziek nu bruischen
Door al de hallen en portalen...
Bleek hij schrijdt uit d' open deuren.
Gezang bedwelmt als wierookgeuren:
"De lofzang klimt uit Sions zalen."

---

1) In de indrukwekkende Kerk, dateerend uit de 15e eeuw, van mijn Gemeente Monnikendam, Holland, slapen de dooden onder de blauwe zerken, waarmee de Kerk is geplaveid.

KERKDIENSTEN.

Ds. Jac. van Belkum.

17 Junie te Heidelberg, v.m. 10.30, av. 7 uur.

24 Julie te Heidelberg, v.m. 10.30, av. 7 uur.

30 Junie te Heidelberg. Voorbereiding nam. 3 uur.

1 Julie te Heidelberg. Nachtmaal v.m. 10 uur. Dankzegging nam. 2 uur.

8 Julie te Heidelberg, v.m. 10.30.

15 Julie te Heidelberg, v.m. 10.30.

22 Julie, Nachtmaal te Wolmaransstad voor Ds. S. J. Strijdom.

29 Julie te Heidelberg, v.m. 10.30.

Ds. W. P. J. Pöen.

15 Julie, Pretoria.

22 Julie, Duivelskloof (H. Avondmaal).

29 Juli, Pietersburg (H. Avondmaal).

Bazaar te Pietersburg 28 Julie.

Zowel te Duivelskloof as te Pietersburg worden de Kerkeraadsvergaderingen Vrijdagmiddag vóór Nachtmaal gehouden.

Ds. H. S. Wolmarans.

24 Junie, Diensten in Oberholzerskloof.

1 Juli, Nachtmaal te Zeerust. Ds. Alers hoopt tegenwoordig te zijn.

8 Julie, Eerste Nachtmaalsviering in de nieuwe gemeente van "Groot Marico" te Groot Marico. Ds. Erasmus hoopt hier te komen helpen.

Nachtmaalviering door Ds. Alers.

7 en 8 Juli te Lichtenburg, bij welke gelegenheid er een vrouwebazaar zal gehouden worden 6 Juli in de Stadszaal.

16 en 15 Juli te Delarey.

* * *

BLADVULLING.

Laat ons trachten te leven, hoe onze omgang met mensen, instede van een hinder, een hulp kan zijn voor de instandhouding van een leven van gedurige gemeenschap met Gods.—Murray.

Geloof mij, gij moet elke dag als verloren beschouwen, die gij niet gebruikt hebt om God lief te hebben.—Laurentius.

Vroeger zocht ik tijd en plaats
Voor stiltte en gebed;
Nu, afgezonderd te allen tijd.
Ontmoet 'k Hem overal.—Terstegen.

Voor Gods aangezicht te wandelen en in Zijn tegenwoordigheid, is het fundament en de kostelike parel van het waar Christelik leven. Vat dit goed, want dit sluit al het andere in.—Tersteegen.

De wereld is overmoedig genoeg in het dragen en opheffen van de kleur en banieren van haar vorst; indien gij op de naam Christen prijs stelt, toont met kloekheid een geestelike wapenrusting. —Spurgeon.

UIT ANDERE BLADEN.

De Bioskoop in de Volksraad.—De WelEd. hr. Merriman heeft onlangs in de Volksraad verklaard, dat vanuit 'n zedelik standpunt beschouwd niets meer kwaad in ons land gedaan heeft dan de bioskoop. "Dit kan," heeft hij verder volgent 't verslag gezegd, "in die poliesiekantore bewijs word. Bioskope suig die arm mense se geld uit. Inplaas dat hulle 'n gezonde maaltijd kon neem, geen hulle na die prentjies kijk."—De heer Merriman heeft de zaak goed ingezien.

Afschaffing van Hemelvaartsdag. — In de Volksraad heeft onlangs de heer Strachan, lid van de Arbeiders Partij, aan de Regering in verband met een eventuele herregeling der vakantiedagen gevraagd, om de Zaterdag tussen Goede Vrijdag en Paasmaandag tot een publieke vakantiedag te verklaren **in plaats van Hemelvaartsdag!** Hij wil Hemelvaartsdag dus afschaffen. Dit is de geest van het Bolsjewisme, dat roept: "Weg met de godsdienst!" Wij dienen te waken en op onze hoede te zijn.

Verootmoediging.—De Ned. Geref. Kerk in de O.V.S. roept in verband met de Sprinkhaanplaag haar gemeenten op tot verootmoediging en gebed op Zondag 1 Julie. Hij doet voorts een beroep "op alle Christelike Kerken" in ons land, zowel als op de Regering, om zich met haar te verenigen in verootmoediging in gebed.—Waarom kunnen deze belangrijke zaken toch niet doeltreffender geregeld worden? Kon de Vrijstaatse Kerk niet eerst de andere "Christelike kerken" vooraf geraadpleegd hebben, opdat daar eendrachtige samenwerking ware? De Westelike Ring onzer kerk heeft besloten om de Alg. Komm. te vragen om **in overleg met de twee Zusterkerken** de Regering te verzoeken een dag van Volksverootmoediging te bepalen. Daar komt nu de Vrijstaatse kerk met haar oproep—op zichzelf goed, maar waar blijft nu de eendracht, die in een dergelijke zaak zo nodig is?

De heer H. P. Nortje schrijft dat op de vergadering van de Westelike Ring is besloten op voorstel van Ds. P. W. Ennis om de Kommissie der Algemene Kerkvergadering te verzoeken een dag van verootmoediging uit te schrijven en de Regering te vragen dit te doen. Hij wijst er op, dat de hand des Heren over ons land is.

Ook klaagt hij, dat sommige korrespondenten zo persoonlik zijn en meent dat wij meer zachtkens moeten vermanen.

NACHTMAALSVIERING TE WOLMARANSSTAD.

Op 21 en 22 April heeft de gemeente Wolmaransstad haar nachtmaal gevierd. Ds. Ennis van Klerksdorp was onze Prediker. Zaterdagmiddag was er voorbereiding en 15 nieuwe leden werden voorgesteld. Zondagmorgen om 10 uur werd het Heilige Avondmaal gevierd en de kinderdienst werd door ouderling van der Westhuizen geleid: de avond werd door Ds. Ennis een hartroerende preek geleverd over de woorden "Kind gedenk". Onder de gemeente werd menig zucht gehoord en veel tranen gezien, ja een dodelike stilte heerste. Het was of elk tegenwoordig lid zich voor het eerst ontwaakt voelde tot groter waarde. Moge de Allerhoogste onze geliefde leraar nog vele jaren sparen om nog menige ziel tot overdenken te roepen.

Geliefde lezer nu gaan wij niet ver van ons kerk een huis binnen. Het huis van ons geliefde ouderling Jacobus Steyn en wat vind ons daar. O, hoe zwaar om te antwoorden. De oudste en geliefde zoon, Jannie Steyn van ons geliefde ouderling krank, ja tot die dood toe, wij zien om ons heen in 't huis en wij zien vader, moeder anders zo vol hoop en liefde en zegen voor gezin en vrienden zwaar ter neer gedrukt en verbrijzeld, maar toch gelukkig boven velen ouders want zij het van hun geliefde zoon een geruime tijd van te voren die boodschap ja die aanzegging tot hoger dienst ontvangen en nu zijn zij wachtend vol spanning en beroering der harten.

Lieve lezer, waar voor zijn zij wachtend? om afscheid te nemen van hun geliefde zoon die hun voor gaan naar die eeuwige heerlikheid van die kerk naar de woning van de krank is een gedurig heen en weer gaan van belangstellende vrienden; eindelik werd door Dr. Bodensteijn geuitert "daar 's hoop", maar helaas die hoop was slechts voor een poos en Dinsdag de 24ste April gaat onze geliefde Jannie zijn eeuwige rust in. Wat een bittere kelk om te drink voor vader, moeder, broeders en zusters maar ook hartverscheurend voor zijn achterblijvende bruid, mej. Bekker. Lieve lezer, het was presies 9 dagen voor zijn dood wat ik het voorrecht had om zijn laatste handdruk te voelen en tot antwoord te krijgen met een glimlach "goed dankie" In zijn smarten is dit niet heerlik om zo een zieke te zien om onder die bitterste smarten een lieflike gelaat te bezitten, een gelaat dat de aanschouwer doet beseffen, dat daar vrede is met zijn Heer en Verlosser, en dat hij verlangende is om te verhuis naar die onbeschrijflike heerlikheid die op zijn gelaat te zien was. Ja, kom lieve lezers laat ons zulke ziekes bezoek en ons daar leer om ons Heer te ontmoet.

Wij verzekeren hiermede ons innige sympathie met die vader, moeder, broeders en zusters en ook met mej. Bekker. Jannie is ons slechts vooruit gegaan hopende hem weder te zien in een betere geweste, waar kommer, moeite en verdriet, ja zelfs geen traan meer gezien zal worden.

F. J., Diaken.

AVONDMAALSVIERING TE P.POTGIETERSRUST.

Op 27 j.l. werd het H. Avondmaal te Pietpotgietersrust gehouden. Wegens de nog steeds heersende griep en malaria, was de opkomst van buiten maar gering. En zelfs van die weinigen moesten sommigen hun bed houden. Toch was bij elke dienst 't sierlik kerkgebouw goed gevuld, daar ook velen van de zusterkerken tegenwoordig waren en samen Nachtmaal gebruikten. Negen jongelieden hebben belijdenis gedaan van hun geloof. De jaarlikse bazaar werd bij deze gelegenheid gehouden. Hoewel de opkomst zo schraal was kunnen we de Heer danken voor de gezegende uitslag en hartelike samenwerking der leden. De Br. diaken Frederik Geyser werd in 't Ouderlingsambt en de Br. Gert Smit in 't Diakenambt bevestigd. Negen kinderen werden door de H. Doop in de gemeente des Heren ingelijfd. De dood heeft in de laatste tijd vele slachtoffers geëist. o.a. de zoon van Br. Ouderling Alwyn Smit, de echtgenote van Br. Ouderling C. Coetsee en die van Br. Scholz en du Toit, samen 'n groot aantal weeskindertjes achterlatende.

W. P. J. P.

AVONDMAALSVIERING TE HEILBRON.

Op de 12de en 13de Mei hadden wij Nachtmaal, Ds. L. E. Brandt leidde alle diensten. Wij hadden ook Dr. Engelbrecht hier verwacht, maar wegens ziekte is hij verhinderd hier heen te komen, wij hopen alle van harte dat de Heer hem weder zal herstellen. De opkomst was bevredigend: wij hadden ook veevendutie die £100 op bracht en omtrent £100 in kontant dat is voor de schuld die nog op de gemeente rust te verminderen, zo als al reeds gezegd zullen wij in Augustus weder de mielies verkopen om verder de schuld te verminderen, mogen dan een ieder zijn deel bijdragen zodat wij geheel en al vrij kunnen zijn want de rente is de grote last; wij kunnen met de rente veel anderen te hulp komen voornamelik onze studenten en professoren. De vorige notulen werden voorgelezen en goedgekeurd, er werd door de kerkeraad besloten na de voorbereidingdienst weer een korte dienst te houden en dan een gemeente-vergadering. Broeder M. Strijdom was afgevaardig naar de ring en gaf verslag, ook werd er besloten noch een zusterskomitee aan te stellen voor 't weeshuis te Krugersdorp tot inzamelen van geld en goederen. Voor deze is dan gekozen voor wijk Kromellenboog zuster J. Wylbach, mevr. J. J. Opperman en mevr. J. Opperman, 't vorige komitee bestaat nog in de wijk Vechtkop, er werden ook vijf nieuwe leden voorgeseld en twee kinderen werden gedoopt.

De gemeente Heilbron heeft toen besloten om samen met Vereeniging een Predikant te beroepen op voorstel van Br. J. Wylbach gesek. door Br. S. Fourie is dit aangenomen, zo is er dan besloten dat de kerkeraad van Heilbron alle naar Vereeniging zal gaan in Juli wanneer er dan Nachtmaal zal wezen op Vereeniging om dan een gezamenlike beroep te doen, het zal beide gemeente een groot hulp en zegen zijn, tot uitbreiding van de gemeente en mogen de lieve Heer de harten van degenen die beroepen zal worden bewegen om het aan te nemen om ons in ons verlangens te komen helpen, mogen de lieve Heer ons voornemens zegenen dat is ons wens en bede.

't Volgende Nachtmaal zal wezen 11 en 12 Augustus zo de Heer wil.

Met hartelike groete

J. H. HATTING, Scriba

Vredelust, 19 Mei 1923.

EENDRACHT.

28 en 29 April had die gemeente Nagmaal. Donderdag n.m. was die kerkgrond al vol waens. Die opkoms was bemoedigend. Donderdag n.m. 7 uur was die finansiële kommissie bijmekaar om te regel oor die Basaar wat Vrijdag om 11 uur v.m. sou gehou word. Die opbrings van die Basaar was, saam met alle inkomste gedurende die kerkgeleentheid, in kontant £156.14.9 en in bewijste £219.7.6. Saterdag v.m. is die kerk met 34 nuwe lidmate vermeerder. N.m. voorbereidingsdiens deur Ds. Alers. Saterdagaand Gemeente-vergadering. Herkose ouderlinge: P. P. Roets, J. P. Prinsloo en F. P. Vorster. Nieuw gekose ouderling: D. J. Muller. Herkose Diakens: H. L. Venter, P. J. Opperman en P. P. Bezuidenhout en niew gekose Diaken: A. P. Prinsloo.—Sondag n.m. is 19 kinders gedoop, die n.m. Diens was gehou deur Ds. v. d. Hoven van die Susterskerk.

D. J. P.

INGEZONDEN.

Van verschillende kanten, is de Redakteur berispt, omdat hij de brieven van Dii. Vermooten en Erasmus heeft geplaatst in 't vorig nummer. Men meent, dat deze van al te persoonlik karakter droegen en dat Dr. Engelbrecht onrecht was aangedaan, daar zijn stuk niets persoonlik bevatte.

De Redakteur is altijd van mening geweest, dat voluit getekende brieven of ingezonden stukken moesten worden opgenomen, al was hij zelf ook van oordeel, dat zij te persoonlik waren en niet in overeenstemming met de gezindheid, die 'n Christen betaamt.

Ook nie is hij van oordeel, dat 't niet zoveel kwaad kan, als men de mensen leert kennen, zoals ze werkelik zijn, opdat ieder weet wat men aan elkander heeft.

Zelf heeft hij de toon van de brieven bejammerd, te meer, omdat Dr. Engelbrecht in zijn brief niets heeft geschreven, wat aanstoot kon geven. Met de Hooggel. Dr. is hij eens, dat wij ook in onze kerk wel wat meer voeling mochten houden, met de Ned. Hervormde Kerk in Holland. Dat enkelen ook in Z. Afrika haar zo verfoeien betreurt hij zeer. Laat men toch niet vergeten, dat die kerk ook nu nog velen ten zegen is.

REDAKTEUR.

Geachte Redaktie,

Naar aanleiding van mijn brief in De Hervormer van 15 April l.l. zijn er brieven ingekomen in De Hervormer van 15 Mei, van twee broeders predikanten. Aan de lezers van De Hervormer zou ik vriendelik willen vragen mijn brief in het nummer van April nog eens na te lezen, en dan in het nummer van Mei de beide brieven van de predikanten van Potchefstroom en Ventersdorp, en dan maar voor zichzelve te oordelen in hoeverre die beide brieven geschreven zijn in de geest der christelike liefde, en in hoeverre daarin een antwoord kan gevonden worden op mijn brief.

Wat betreft de brief van de heer Koomans, waaruit gelukkig een andere geest spreekt, en die ook ter zake is, slechts een opmerking.

De heer Koomans schrijft o.a. "Dr. Engelbrecht klaagt, dat onze kerk geen kort begrip heeft. Het spijt mij dat ik Dr. Engelbrecht opmerkzaam moet maken, dat Z.Ed. niet op de hoogte schijnt te zijn, wat de kerk uitgeeft. In elke Hervormer komt een advertentie voor van kortbegrip van die Kristelike Godsdiens in Afrikaans, deur Ds. Daniel F. Erasmus."

Hierover slechts dit: van de uitgave van het kortbegrip door Ds. Erasmus weet ik wel. Ik wil br. Koomans echter vriendelik verzoeken mijn brief in de Hervormer van 15 April nogeens nauwkeurig te lezen, en dan zal hij zien dat ik in die brief nergens klaag, dat onze kerk geen kortbegrip heeft. Ik heb het in die brief nergens over een kortbegrip zonder meer, maar over een bewerking van het kortbegrip, dat is een uitlegging, zoals binnen kort op last van de Hoog Eerwaarde Algemene Kerkvergadering door de Kommissie der Alg. Kerkvergadering zal worden uitgegeven, en waarvan de bewerking (d.i. de uitlegging of verklaring) opgedragen is aan Ds. A. J. Barger van Middelburg. Aan uitgaven van het gewone kortbegrip heeft het nooit ontbroken. Sedert Ds. Harmannus Faukelius het in het jaar 1608 (zegge zestienhonderd en acht) vervaardigd heeft is het tal van malen en nog eens tal van malen herdrukt, en is het ook te vinden achter sommige uitgaven van de Gezangen. Laatstelik is, voor zover ik weet, verleden jaar de bovengenoemde Afrikaanse uitgave daarvan gedrukt. De minder vriendelike woorden van de heer Koomans zijn dus van alle grond ontbloot, en hadden in zijn brief best achterwege kunnen gelaten worden.

Dank voor opname enz.

S. P. ENGELBRECHT.

De Hoofd Redakeur "De Hervormer."
WelEerw. Heer,

Op gevaar af dat ook mij 't verwijt zal treffen dat ik "beschermd ben door de vier wanden van mijn stille studeerkamer" en dat ook ik "ongevraagd wenken geef en raadgevingen uitdeel" moet mij toch 'n woord van ernstig protest van 't hart. Ik kan niet zwijgen waar mijn vriend en collega Dr. Engelbrecht op zulk een onbillike en onchristelike wijze wordt aangevallen. Wat heeft hij toch gedaan dat men zo in woede over hem ontstoken is? Hij heeft ernstig volgens zijn eerlike overtuiging en in alle bescheidenheid gewaarschuwd tegen eenzijdige voorlichting. En dat wordt hem nu kwalik genomen. Tegen de inhoud van zijn schrijven wordt niets gezegd. Alleen beledigende persoonlike aanvallen!

Ds. Erasmus verwijt hem dat hij hier in Pretoria zit en ongevraagd wenken geeft en raadgevingen uitdeelt aan predikanten die den last en de hitte des daags dragen. Natuurlik, predikanten in onze dagen hebben het moeilik, dat weet ieder die iets weet van 't werk van een predikant. Maar Dr. Engelbrecht weet daar niets van. Hij voelt natuurlik niets van de last en de hitte des daags! Dat hij 'n tijd hulpprediker is geweest; dat 't voor hem uit stoffelik oogpunt een opoffering is geweest om niet naar de flinke gemeente van Zeerust te gaan; dat hij jaren van studie gegeven heeft met het eene doel om de Hervormde Kerk te dienen, dat hij die kerk lief heeft boven alle andere en met die kerk meeleeft en meevoelt; dat zijn vrantwoordlikheid en zijn werk zeker niet van geringer betekenis is dan van Ds. Erasmus. Dat alles betekent niets. Vol verontwaardiging gebiedt Ds. Erasmus hem zijn mond te houden over kerkelike aangelegenheden waarvan hij te nminste evenveel weet als Ds. Erasmus.

De brief van Ds. Vermooten is uit hogere regioenen.De rechtervuist maakt een geenszins twijfelachtige beweging in de richting van Dr. Engelbrechts hoofd. Het treft echt broederlik. Dr. Engelbrecht is nu onschadelik gemaakt, want wie betekent nog iets als hij meent dat hij enige man van betekenis is? Het gebeurt echter soms dat wij onszelf weerspiegelen in ons oordeel over een ander. Niet zonder een wonderlike logika en een nog wonderliker verbeeldingskracht kan men uit Dr. Engelbrechts schrijven afleiden wat Ds. Vermooten daaruit afleidt. 't Is geen gevolgtrekking maar een hatelikheid.

Ds. Vermooten gaat nog verder. Hij zegt: "van uit de hoogte (een soort toverformule, ook in Ds. Erasmus brief te vinden) oefent Zijn Hooggeleerde kritiek uit over de predikanten, vooral de predikanten van "niet Hervormde origine". Dit is een onware en onwaardige voorstellng. De uitdrukking "niet Hervormde origine" wordt driemaal, in aanhalingstekens gebruikt en komt nergens in 't stuk van Dr. Engelbrecht.

Het mooiste komt aan 't eind—"de Dr. toch vooral niet te vergeten"—wat een hoogtepunt! Wordt het Dr. Engelbrecht kwalik genomen dat hij de bekwaamheid en de volharding heeft gehad, zijn Dr. titel te behalen of dat hij gebruik maakt van een titel waar hij recht op heeft, of wat is het?

Neen, op zulk een wijze, dienen wij niet de belangen van 't Koninkrijk Gods, noch de belangen van onze kerk. Door zulk geschrijf verlaagt men zichzelf en verlaagt men "De Hervormer."

Ik weet echter dat het werk van Dr. Engelbrecht door de Hervormde kerk als geheel op prijs wordt gesteld.

J. H. GREYVENSTEIN.

Zeerust, Bus 105,
25 Mei 1923.

Die Redakteur "De Hervormer."

Hoog Eerwaarde Heer,

Ek is jammer, maar ek moet dit sê, dat ek, tamelik teleurgestel was met die laaste "Hervormer"; nie as geheel nie, maar oor sekere stukkies n.l. die briewe van kollegas Erasmus en Vermooten, wat m.i. die blad hierdie keer werkelik ontsier het.

Ek was verbaas om so'n strijdlustige gees te sien ontwaak bij die medebroeders van die Westelike Ring. Ek het dadelik weer die brief van Dr. Engelbrecht gaan na lees om te sien of daar ergens oorsaak in kon lê vir sulk 'n vijandig geskrif; maar ek vind daar niks in van sulk 'n aard dat dit die Wel Eerwaarde here in sulk 'n gemoedstemming kon breng en die enigste konklusie wat ek kan trek is, dat dit alles persoonlike kwessies moet wees. Dit skijn of die Eerwaarde Broeders in die brief 'n kansie gesien het om lug te gee aan hulle persoonlike gevoelens teen Dr. Engelbrecht, en dit op so'n wijse wat hulle as Evangeliedienaars sekerlik tot skande strek. Ek sê glad nie dat dit so is nie, maar dit is die indruk wat 'n mens daarvan krij. Ek wil geen billike kritiek afkeur nie soos juis die brief van Dr. Engelbrecht inderdaad bevat het en ook die brief van br. Koomans, op die brief van Dr. Engelbrecht weer, of liever op die uitgawe van 'n Kategesasieboek alleen in Hollands. Kritiek is altoos vrij, maar dan moet mens darem ook altoos weet om 'n persoon vàn 'n saak te onderskei, wat die Eerwaarde Broeders waarskijnlik vergeet het. Kritiek is en kan altoos gesond wees, al gee dit nou ook 'n opvatting wat 'n mens hoegenaamd nie in kan deel nie. Daar is altoos 'n logiese verband tussen die kritiek en, wat gekritiseer word, wat hier geenssins die geval is.

Mnr. die Redakteur, ek protesteer daar ten sterkste teen, dat sulke briewe van sulk 'n persoonlike aard, opgeneem sal word in ons Kerkblad. Daardie twee briewe hoort altwee thuis in die snippermand.

Hoogagtend, die uwe,
H. P. WOLMARANS.

De Heer Redakteur, "De Hervormer."

WelEerwaarde Heer,

Als getrouw lezer en vriend van "De Hervormer" hebben mij de ingezonden stukken verschijnende in uwe uitgave van 15 Mei j.l. boven de namen van Di. D. F. Erasmus en S. Vermooten zeer onaangenaam getroffen.

Wanneer ik u dan ook om enige plaatsruimte verzoek is dit niet om een lans te breken voor Dr. E. (hij kan zich zelf wel verdedigen indien verdediging nodig is) dan wel om te protesteren tegen de onsmakelike manier waarop Z.Ed. door gemelde inzenders wordt aangevallen.

Het grieft mij te meer omdat ik hoogacht de persoon en waardeeur de verdiensten van mannen als Ds. Erasmus en Vermooten. Had een van beiden nog maar geprobeerd om de beweringen van Dr. E. te weerleggen dan ware dit voor uw lezers zeker van belang geweest; nu echter hebben zij zich slechts ingespannen om Dr. E. "sleg te sê." Welk nuttig doel het dienen kan om stukken, overvloeiende van sarkasme, in ons Kerkblad te plaatsen is mij niet duidelik.

Men heeft eens beweerd dat onze Kerk lijdt aan gemis aan onderlinge liefde en samenwerking maar is dit te verwonderen wanneer de Voorgangers der Kerk elkander op dergelike wijze in de haren vliegen? (Psalm 133).

En nu een enkel woord naar aanleiding van het ingezonden stuk van mnr. Koomans. Ik moet Z. Ed. krediet geven dat hij althans getracht heeft een der argumenten van Dr. E. te ontzenuwen alhoewel hij daarin, m.i. niet is geslaagd.

Immers, Dr. E. beweert niet dat onze Kerk geen Kortbegrip heeft doch alleen dat 't Kortbegrip bewerkt door Ds. Barger, en dat namens de Alg. Verg. zal worden uitgegeven en aanbevolen, door onze predikanten gebruikt zal moeten worden. Dit zou dan zijn overeenkomstig het besluit genomen door de Algemene Kerkvergadering.

Indien dit besluit met algemene stemmen genomen is dan hebben ook de heren Erasmus, Vermooten en Koomans daarvóór gestemd.

Wat betreft 't Kortbegrip van Ds. Erasmus, ik versta dat het een heel goed boekje is dat thans veel gebruikt wordt. Reden te meer om geen Kortbegrip dat door een ander Kerkgenootschap wordt uitgegeven voor onze Kerk aan te bevelen hoe goed dat boek dan al moge zijn.

Dus is ,naar mijn bescheiden mening, de zienswijze van Dr. Engelbrecht geheel juist.

U dankende voor de opname,

Hoogachtend, uw dw. dnr.
J. H. JANSON.

V. SCHALKWIJKSRUST, Juni 1923.

Waarde Redakteur,

In die Hervormer van 15 April l.l. skrijf Dr. S. P. Engelbrecht, waarin hij die Redaksie wijs dat, die verhouding tussen ons kerk en die Hervormde kerk in Holland nie so is as dit moet wees. Daar op is nie eers geantwoord. Ik meen dat die Redakteur van ons Hervormer moes erken dat hulle nie reg doen om die lesers van ons Hervormer nie ook te laat weet nie wat aangaan in Holland, want dat ons nog as kerk bestaan is hieraan te wijte dat ons predikante uit Holland gekrij het wat 'n warm hart vir ons Hervormde kerk gehad het. Al wil baie van ons dit nie wil weet, dit is eenmaal so.

Verder handel die skrijwe oor 'n boek wat aanbeveel word van 'n ander kerkgenootskap en wijs daarop dat ons Algemene Vergadering besluit het om ons eie Kortbegrip uit tegee. Naar aanleiding van die skrijwe kom daar nou in die Hervormer van 15 Mei 3 briewe waarvan 2 baie kritiek uitoefen. Die eerste is van Ds. D. F. Erasmus, waar in die dominee sê dat Dr. Engelbrecht beskerm word deur die vier mure van sij studeerkamer en dat hij Ds. Erasmus die hitte van die dag dra. Ik meen dat as iemand gewoond is in die hitte dan, sal hij kennis genoeg hê om nie onnodig in die hitte te gaan. En wat betref die lees dink ik, pas die ook Ds. Erasmus laat hij hom hou ook bij die lees van onse , en daar op aandring dat die Algemene Kommissie die boek wat besluit is deur onse Algemene Vergadering, laat uitkom.

En omtrent die onbillike kritiek die deur Ds. Erasmus genoem en gewijs word wat gebeur het op ons laaste Algemene Vergadering. Dat. Dr. Engelbrecht gedwing is sekere woorde terug te trek. Ik meen dat ik mij nie vergis as ik sê Dr. Engelbrecht het dit self gedoen, maar neem aan dat hij gedwing is dit te doen terwille van 6 of 7 persone en nou 10 maande na die terugtrekking word 'n boek van 'n ander kerkgenootskap aanbeveel en bevestig dus wat Dr. Engelbrecht moes terugtrek.

En nou omtrent die opmerking dat die Hervormde kerk reeds bestaan het voor Dr. Engelbrecht, dit is 'n bekende feit, maar waarom nie bijgevoeg: dat gehoop word ook na hem.

2de Brief is deur Ds. S. Vermooten. Ik is heeltemaal verwonder oor die houding van Ds. Vermooten waar hij sê daar is maar een man in die Hervormde kerk van enige betekenis Dr. Engelbrecht. Want Dr. Engelbrecht het dit nie gesê. En waarom Ds. Vermooten so'n aanval maak weet ik nie. Die enigste rede daarvoor is dat Dr. Engelbrecht en sij brief van 15 April die opienies van die ou Hervormers gevra het en dat Ds. Vermooten op die brief geantwoord het vir baas mij. Dit sou baie beter gewees het om die vraag te laat beantwoord aan die dit gevra is. En nou oor die opmerksaam making van mnr. Koomans, omtrent die Kortbegrip boek van Ds. Erasmus en die uitgawe van Ds. Barger, is op die Algemene Vergadering bespraak en met grote meerderheid is toe besluit dat die Algemene Kommissie die boek van Ds. Barger moet laat druk en uitgee as onse kerkboek en sover ik mij kan herrinder is nie verder besluit oor die boek van Ds. Erasmus en nog meer Dr. Engelbrecht maak ook nie sover as ik in sij brief kan sien beswaar teen die boek van Ds. Erasmus, maar hij wil net dat die besluit van die Algemene Vergadering moet uitgevoer word en nie dat ander boeke moet aanbeveel word.

Ik wil net Ds. Erasmus en Ds. Vermooten vra om ook een klein rukkie gebruik te maak van die vier mure van hul studeerkamers om die saak ernstig na te denk, en die brief van 15 April te lees en herlees. En as daar geen persoonlikheid bij kom (wat nie verwag word) dan is ik seker daarvan dat Ds. Erasmus en Ds. Vermooten sal insien dat Dr. Engelbrecht geen bedoeling gehad het om ongevraagde wenke te gee en raadgewings uit te deel, of om hom voortestel as of daar maar een man van betekenis in die Hervormde kerk is, maar dat sij bedoeling is alleen te werk in die belang van die Ned. Hervormde kerk en dat wat besluit is deur die Algemene Vergadering uitgevoer moet word.

Dankie vir opneming,

Die uwe,
W. A. SCHALKWIJK.

Mnr. die Redakteur,

As getroue leser van die Hervormer het ik in die uitgawe van 15 Mei die twee epistels gelees van die twee broeders Leraars Vermooten en Erasmus. Ik het daarop die gewraakte stukkie van Dr. Engelbrecht in 'n vorige koerant weer opgesoek en gelees en herlees om op hoogte te geraak van wat die aanleiding kon wees van die moment se geniale inspirasie bij die twee Dominees wat tengevolge had hul nou bekende pennevrug.

Dit het sukkel, sukkel, gegaan, want mij broer wat ouer as ik is, en dus natuurlik beter op hoogte met kerkelike sake, het mij plegtig verseker dat die skrijwers predikante is. (Ds. die tietel was nie voor die name geplaas nie). Dit was 'n harde pil om te slik, veral na ik, met die letters Ds. in die geheue, tevergeefs gesoek het na 'n hoogstaande drijfveer, 'n Ds. waardig, wat die inspirasie moes verskaf vir die pennevrug. Dit het mij n.l. in die begin moeilik geval laag genoeg af te daal met mij brein om die motief te kon deurgrond. Nou het ik dit egter raak gesien, en dom het slim gevang. Laat mij nou toe die keerkant van die kaart so vol broederlikheid deur die twee broeders Leraars afgeskilder te besien:

Ds. Vermooten dan; van uit die laagte oefen Sij WelEerw. kritiek uit, van "niet Hervormde origine"! 'n Ware kruidje-roer-mij-niet-agtigheid, waar men nie eers 'n besadige gedagteuiting kan lees sonder op hol te gaan, én skijnbaar selfs 'n skoen wil aanpas, wat heel anders bedoel is. Hoekom die toestande van die verlede en die hede so alles deurmekaar gefrommel vir die doel van die brief? Of is die feite uit die wordings geskiedenis van onse kerk nog onbekend? Wie, behalwe Ds. Vermooten, klassifiseer bij die bowegenoemde katagorie, die Professor aan die hoof van onse opleiding, 'n man wat, soas reeds jare bekend van hart en siel met alle kragte werk, vir die bloei van die kerk waaraan hij verbonde is? Wat moet daar van onse opleiding tereg kom daar daar gedurig so 'n dwarssittende minderheid, sonder grond stof van wantroue uitstrooi? Nou om die toestand in die Hervormde Kerk, dit sij in Holland of hier, reg te kan oordeel moet 'n mens soas Ds. Vermooten (viral nie te vergete lid van die Potchefstroomse Universiteits Kollege Raad) 'n leser wees van die Gereformeerde Kerkblad. Hier swijg ik dus.

Dan Ds. Erasmus; vir mij—ik sê dit in alle erns—'n welkome en gewaardeerde predikant van onse Kerk. Dit is egter hier soas Outa Adoons nog gister sonder erg gesê het toe hij raas gekrij het omdat hij die kalwers laat uitsuip het: "Ag mij Basie, die mense hij is maar die mense, hij makke okke fout."

Ds. Erasmus dan: "Beschermd door de vier wanden van zijn stille studeerkamer," behalwe natuurlik wanneer hij op huisbesoek is, wat ik hoop dikwels die geval mag wees, skrijwe op bevesigende wijse neer, 'n andere broeder, wat net soveel reg van spreke het oor die sake van die Herv. Kerk as hij, en wel om die andere broeder dan alle seggenskap te ontneem. Ik neem aan dat Ds. Erasmus as diensdoende kollegas—enige wenk of raadgewing wil aanhoor. Soveel te minder nog van mij arme gewone lidmaat, wat nog nie eers aspirant kandidaat was vir 'n diakenskap nie. Ik raai Sij WelEerw. dan ook nie aan nie in die vervolg twee keer te denk alvorens te skrijwe, waar dit sulke delikate puntjes raak. En dan die slot opmerking waar Sij Weleerw. sij aandeel sluit in die onverkwikkelike korrespondensie! Dit erken ik is tog verstandig, na die loskruit skote afgeskiet te hê, versigtigheidshalwe somaar die aftog intijds te blaas. Om hierdie rede, en om gin enkele andere rede, laat ik wat daarop volg en die Latynse magspreuk met rus.

Nee Mnr. die Redakteur dit val mij swaar te oordeel waar strijdlustige Dominees die pen opneem, wat seker bedoel word vir meer ontwikkelde kringe, dan waarin ik mij, met mij vierde standaard se kennis in beweeg. Hier egter is die kwessie baie eenvoudig, die brievies van Di. Vermooten en Erasmus is 'n broeder Ds. onwaardig, puur, persoonlikheid, nie steekhoudend, en bepaald grappig, en as die twee broeders Leraars in hul spaartijd meer bijdragies van die soort kan opstel, dan sal Oom Hansie die Joernalis van die Geduld Debatsvereniging dit met dank ontvang, daar hij dit uiters geskik ag vir sij aanstotelike rubriek Varia alias Skenderkolom.

As Dominees die ou tradisie gehandhaaf wil sien om hooggeag en gerespekteer te wees onder die gemeente lede, dan moet hul waar menings verskil is, hul twisgeskrijf perbeer gematigder en op fatsoenliker trant op papier sit, en nie so dat die Kains gees so in die ooglopend openbaar word nie.

Dankie,

KRISJAAN LOUW.

Morgenzon, 21/5/1923.

De WelEerwaarde Heer Ds. Jac. van Belkum,
Redakteur van de "Hervormer,"
Heidelberg, Tvl.

Mijnheer de Redakteur,

Mag ik u door dezen beleefd verzoeken, het onderstaande te willen plaatsen in de eerstvolgende editie van de "Hervormer," naar aanleiding van de twee ingezonden stukjes onder de rubriek "Korrespondentie" in het nummer van 15 Mei j.l.?

Wanneer men die ingezonden stukjes als leek of buitenstander zo doorleest, komt men er onwillekeurig toe, zich zelf af te vragen "Wie schrijft iets dergeliks in een Kerkblad?" en dan wordt de verbazing des te groter als men de schrijvers ervan weet te zijn "dienaren des Goddelijken woords". Dat leken zulke brieven zouden kunnen schrijven is misschien nog verklaarbaar, en men zou dan licht kunnen zeggen "och ze weten niet beter," en men zou er bij voegen dat zulke stukken in geen geval in een Kerkblad geplaatst behoren te worden. En fin, er zou nog heel wat kunnen worden geschreven omtrent het bovenstaande, doch om kort te gaan, wens ik slechts op te merken: Indien het inderdaad zo geweest is, als opgemerkt door Ds. Erasmus, zou het dan niet veel beter zijn om zulke feiten niet aan de grote klok te hangen, doch elkander hierover onder vier ogen te vermanen? En indien Dr. Engelbrecht zich zelf werkelik zou beschouwen als de enige man van betekenis in de Nederduits Hervormde Kerk van Z.A. hetgeen echter nog niet bewezen is door kleinlike uittingen van Ds. Vermooten, ik zeg indien het zo zou zijn, zou dan

ook Ds. V. niet veel beter doen, te zwijgen en God te bidden voor zulk een arme collega? Om nog maar niet te spreken van hatelikheden, als "de Dr. toch vooral niet te vergeten" enz. Waar moet ten slotte het respekt blijven voor hen, die zich gaven aan de dienst des Heren, en op zulk een manier tonen, hoe ook onder hen misschien een geest van jalouzie heerst welke niet bedwingen kan worden. Predikanten, zo iets wordt van u het allerminst verwacht, en geeft de "oningewijde" reden om te zeggen "Dat zijn uwe voorgangers."

Dat aan Dr. Engelbrecht persoonlik door dergelike brieven geen nadeel berokkend wordt, is duidelik genoeg, maar gij benadeelt in niet geringe mate de zaak waarvoor gij zelf zegt te staan, n.l. die der Kerk.

U mijnheer de redakteur dankend voor de verleende plaatsruimte, verblijf ik inmiddels

Hoogachtend, uw d.w. dr.
H. J. DE GRAAF.

MEDEDELINGEN VAN DE ADMINISTRATEUR.

Schulden der Gemeenten.—Er begint werkelik verbetering te komen, doordat enige gemeenten nu deze zaak met ernst aanvatten en gelden bijeen brengen voor de afbetaling van de oude schuld. 'n Grote verbetering is 't ook dat de gelden, gekollekteerd en inbetaald voor 't Weduwfonds, nu door verscheidene gemeenten na viering van Nachtmaal worden afgedragen. Enkele gemeenten zijn gewoon dit geld eerst aan 't einde van 't jaar over te dragen. Volgens de Wetten en Bepalingen is dit fout, en 't zou ook niet zo erg zijn, als wij 't geld niet zo dringend nodig hadden. Hierbij verzoek ik dus de Kerkeraden van de gemeenten die vasthouden aan deze gewoonte (en ik wil daarover nog aan de Kassiers schrijven) om toch niet de betaling te verschuiven tot 't einde van 't jaar maar geregeld na Nachtmaals-viering alle ingekomen gelden aan 't Weduwfonds af te dragen. Maar tegelijk wil ik vragen dat bij die gelegenheid 'n krachtige poging gedaan wordt om ook 't geld verschuldigd aan de andere Kerkfondsen, hoofdzakelik Algemeen en Kweekschool fonds, in te zamelen en aan mij op te sturen. Beide fondsen staan nog steeds voor grote bedragen in de schuld bij 't Weduwfonds, dat hierdoor grote schade lijdt. Willen Kerkeraden en Predikanten toch alsjeblieft deze geldzaken met ernst en kracht aanvatten?

Hervormer.—Omtrent 't midden der maand Mei werden de rekeningen voor de Hervormer uitgezonden. Zoals uit bovenstaand verslag blijkt, werd niet meer dan twaalf pond daarvan ontvangen.

Lesboekjes.—Wij hebben weer de boekjes over Bijbelse geschiedenis van Dr. van der Flier ontvangen en kunnen die afleveren tegen de prijs van zes dubbeltes per stuk.

VERSLAG VAN DIE ADMINISTRATEUR
over Mei 1923.

Alg. Fonds. Bijdragen.						
Gem. Trichardts	£10	6	0			
,, Heilbron	5	10	0			
,, Vereeniging ...	21	7	0			
				£36	17	0
Wed. Fonds. Bijdragen.						
Gem. Vereeniging ...	8	7	3			
,, Trichardts	8	3	0			
,, Erasmus	72	6	0			
,, Pietersburg ...	4	15	1			
,, Eendracht	9	15	0			
,, Heilbron	1	17	10			
,, Krugersdorp ...	0	12	6			
,, Ermelo	8	6	7			
,, Lijdenburg	3	16	6			
				117	19	9
do. Interest	6	0	0			
				6	0	0
Weeshuis. Giften.						
Per Ds. Grobler ...	16	14	6			
,, Ds. van Belkum	14	7	3			
				31	1	9
Theol. Kw. School. Bijdragen.						
Gem. Eendracht	33	18	7			
,, Heilbron	11	19	2			
,, Vereeniging ...	44	12	6			
,, Ermelo	10	0	0			
				100	10	3
Beh. Stud. Fonds. Giften.						
Gem. Erasmus	8	16	0			
,, Heilbron	1	16	3			
				10	12	3
Hervormer. Intekengeld				12	11	3
Almanakken. Afbetaald op rekening				19	7	6
Wetten. Afbetaald of rekening				0	8	6
Zondagsch. Roosters. Afbetaald op rek.				1	4	0
				336	12	3

Ds. P. W. Ennis en Br. Ouderling Vorster zijn naar Rhodesië om de leden der Ned. Herv. Kerk daar op te zoeken en te verzamelen, en hebben eene gemeente gesticht te Gwelo, waar 35 leden onzer kerk wonen.

HERVORMDE WEESHUISFONDS.

Met dank aan die vriendelike gewers en werkers vir ons Herv. Weeshuis erken ons die ontvangs van:

Sondagskool, Lichtenburg	£2 0 0
Gedeelte van "tiende" mevr. Nico Campher, Klerksdorp	4 15 11
Lijs van Oud. N. M. Prinsloo, Erasmus	4 12 0
Per Ds. Poen, Pietersburg	2 10 0
Vrouwe Vereniging, Bankstasie	1 0 0

Hartelik dank!

P. S. GROBLER, Skriba,
Weeshuis Kom.

---

1 JULIE.

Die Tien Gebode.

Leer Exod. 20 vers 19. Gezang 3 vers 5.
Lees Exodus 20.

Die tien gebode wat hier opgeskrijf staan het die Here God persoonlik uitgespreek, sodat al die mense dit kon hoor! Ons kan denk wat 'n ontsettende indruk dit gemaak het! Maar die Here het dit gedoen op dat die mense sou verstaan dat dit nie van Moses kom maar van die Here self. En dat die Israelliete dit vir altijd moet gehoorsaam en bewaar.

Dit sal goed wees as al die kinders die tien gebode leer, want ons vind dat daar baie groot kinders naar die katkisasie kom wat dit nie ken nie! Herrinner die Here die Israelliete weer dat Hij hulle uit Egipteland uitgevoer het, dat dit nie Moses is nie, ook nie hulle dapperheid nie!

Die eerste gebod leer ons dat ons die Here God moet lief hê meer as enig iets! Die Here moet nommer een wees in alles; Hom moet ons vrees en gehoorsaam.

Die twede gebod leer ons dat ons nie 'n beeltnis van die Here mag maak nie, want Hij is 'n Gees. Nog van munt, nog van steen, mag laat giet. Ons mag nie vir 'n beeld buig nie nog die aanbid!

Want as ons dit doen sal die Here ons swaar straf, maar wat Hom opreg dien en lief hê sal Hij seën.

Die derde gebod verbied ons die naam van die Here te misbruik! Ons mag nie vloek nie, nie vuil woorde gebruik nie! Want dit is die Here 'n gruwel, en 'n groot sonde!

Die vierde gebod gebied ons om die Sondag te heilig! Nie die gewone werk doen nie, wat ons ieder dag doen nie! Maar kerk toe gaan, die Bijbel lees, ja gedurig met die Here omgaan. Ons mag ook nie op die dag voetbal en tennis speel nie, of ons tijd bestee om pleisier te maak, nee dit is die Here se dag!

Dit is in ons tijd skriklik so as die mense die Here trotseer en terg, deur Sij dag vir hulle te neem. Die tien gebode leer ons wat ons verskuldig is aan die Here.

Nou begin die vijfde gebod ons te leer wat ons plig is teenoor ons ouers. Hulle gehoorsaam wees te eer en lief te hê. As ons dit doen sal die Here ons seën en voorspoedig maak. Die sesde gebod vertel ons dat ons nie ons medemens mag dood maak nie, maar ook nie mag haat nie! Want die Here Jesus het gesê wat sij naaste haat is 'n moordenaar. Die sewende gebod leer ons dat man en vrou moet trou wees vir elkaar! Dat ons nie vuil woorde moet gebruik nie en vuil gedages moet toelaat nie!

Die agste gebod leer ons om nie te steel nie! Ons mag van niemand iets vat nie, nie geld of goed nie! Maar ook nie van mense waar ons werk, van die tijd steel nie, waar voor hulle ons betaal. Die neende gebod leer ons om nie kwaad te praat van 'n ander nie! Eerlik en opreg te wees! Nooit 'n leuen te vertel nie! Nie aan ons ouers, ons meesters nie; en nooit iets vertel wat onwaar is!

Die tiende gebod vertel ons dat ons nie mag begeer nie! Die sonde van die hart, wat niemand van weet nie as die Here en ons. Dit is ook 'n vreselike sonde, daarom moet ons waak en bid teen die sondige gedagtes en geheime sonde!

Toe die Here praat met die volk terwijl die berg rook en die aarde bewe! Word hulle bang en vlug, en vra Moses hij moet met die Here praat anders sal hulle sterwe. Moses het dit toe gedoen. O kinders die Here is 'n groot en Almagtige God ons moet Hom eer en vrees.

8ste JULIE.

Moses op die Berg.

Leer Exod. 24 vers 17. Gezang 3 vers 6.
Lees Exodus 24.

Die Here gebied Moses en Aaron en die sewentig oudstes om 'n end die berg op te klim, hij alleen verder om die woorde van die Here te hoor. Die woorde het Moses die volk meegedeel en hulle belowe, alles wat die Here beveel sal ons doen! Moses het toe die woorde opgeskrijwe en 'n altaar gebou met twaalf kolomme, na die stamme, en die Here geoffer!

Dit was 'n bevestiging, 'n bekragting van die belofte. Hij het dit met bloed bespreng dat die Here dit ook aanneem.

Hierna het Moses en Aaron en die oudstes weer 'n end die berg beklim, en hier het die Here hulle sij heerlikheid getoon! Sonder hulle te verdelg, want 'n mens kan die heerlikheid van die Here nie sien en lewe!

Na die openbaring van die Here het hulle teruggekom naar die laër en ge-eet en gedrink.

Hier sien ons in die handelwijse dat die Here die verbond gemaak is, gebied die Here Moses om Aaron en die oudstes! Die verbond wat die Here hulle belowe hulle Verbonds God te wees, en die volk moet sij gebode en insettinge bewaar. Voor die verbond gemaak is, gebied die Here Moses om weer op te klim; want die Here sal Moses die gebode op stene tafels gee, om die volk daarin te onderwijs. Moses neem die oudstes en Josua toe 'n end met hom saam en klim toe verder alleen tot bo op die berg. Hij het die laër oorgegee aan Aaron en Hur, wat moes sorg vir al die dinge wat gaan gebeur. Toe Moses bo op die berg was, kom daar 'n wolk wat die hele berg toemaak! Hier op die berg het Moses veertig daë geblij.

Veertig daë was die Here Jesus in die woestijn. Veertig daë het virbijgegaan van Jesus opstanding tot Sij Hemelvaart. So sien ons dat veertig daë baie voorkom in die Bijbel as 'n heilige getal! Wat alles in die veertig daë gebeur het weet ons nie! Alleen weet ons dat die Israelliete wat hier van onder naar die berg gekijk het! Sien dat die top van die berg skitter as 'n groot vuur. Hier sien ons weer, hoe heerlik en wonderlik die Almacht van die Here is, en dat ons algar die grootste en diepste ontsag moet hê vir die Here.

15de JULIE.

Die maak van die Tabernakel.

Leer Ex. 25 vers 2. Gesang 7 vers 1.
Lees Gen. 24 en Exod. 35.

Die Here gee nou bevel aan Moses dat hij 'n Tabernakel moet laat bou. 'n Plaas waar die Here wil gedien wees. 'n Plaas waar die Here in die midde van Sij volk kan woon!

Eers moet die mense 'n hefoffer breng, dit is 'n vrijwillige bijdraë om die Tabernakel te kan bou. Hulle moet uit die hart, vrijwillig gee, en dit naar Moses en Aaron breng. In hoofstuk 35 lees ons toe kom die mans en die vroue en breng, hakies en oorsiersels en ringe, en goue vate, geitevelle en ramsvelle, silwer en koper, kosbare stene, speserije en olie, geweefde gordijne en tapijte.

Ja hulle het so baie gebreng dat Moses dit moes stop, en laat weet dat hulle niks meer moet bring nie. Wonderlik die gees onder die volk om vir die Here en Sij Huis te gee. Wat sien ons in ons daë. Amper al die kerke het groot skuld! En as daar iets vir die Here gevra word en vir Sij diens dan is al die mense arm. Wat sien ons in die armbeurs? Meeste pennies en driepennies. Ja die meeste mense soek die kleinste stukkie geld uit om vir die Here te gee. Kinders ons moet leer om altijd iets vir die Here te gee. In die Sondagskool; ook in die kerk! En ons moet alger help die Huis van die Here bou en staande te hou! Die gereedskap vir die Tabernakel was: die ark des verbonds, met die versoendeksel en die twee engele; die tafel vir die Toonbrode, die goude kandelaar met ses arms, die reukaltaar. Die ark moet van sittimhout gemaak word, en binne en buitekant met pure goud oortrek word. In die hoeke moet ringe kom ook van puur goud, handbome om die ark te dra van sittimhout oortrek met goud. Die versoen deksel en die Engele moet ook van pure goud gemaak word. Die Tafel vir die Toonbrode van sittimhout gemaak oortrek met goud. Ook die kandelare moet van goud gemaak word.

Hier uit sien ons dat die gereedskap van die beste en kosbaarste moes wees. Kinders die Here eis altijd van ons die beste. En dit is groot sonde om die Here te wil afskeep.

Die Tabernakel was 'n Tent van gordijne gemaak. Daaroor was 'n deksel van rooi ramsvelle en daaroor 'n deksel van das velle. Die Tabernakel was verdeel in die Heilige der Heilige en die Heilige en dan die Voorhof. Hier ook in alles kan ons sien dat God 'n God van orde is. Alles word duidelik gemaak aan Moses hoe dit alles moet wees en hoe dit gemaak moet word.

22 JULIE.

Die Makers van die Tabernakel.

Leer Ex. 31 vers 3. Gesang 7 vers 2.
Lees Ex. 31.

Die Here het Moses bevel gegee hoe om die Tabernakel te maak. Maar nou moet daar manne wees om die werk uit te voer. Nou wijs die Here hom twee manne aan wat die werk kan doen, Bezaleel en Aholiab. Die Here het hulle vervul met die Gees Gods, met wijsheid en met verstand en met wetenskap, om die werk te doen. Die Here gee ons nooit 'n werk of Hij gee ons ook die bekwaamheid. So gee die Here hier aan die twee manne die talent om hierdie werk te doen. Ook onder onse nasie krij ons manne met besondere talente. Die een is 'n staatsman, die ander is dokter, die ander onderwijser, die ander predikant. Ook die kinders van onse Sondagskool het talente. van die Here gekrij, hulle moet die Here vra hulle te help om die talente te ontwikkel. Ons hoop daar sal baie van ons kinders wees wat die talent in die diens van die Here sal gebruik en as Besaleel en Aholiab. Dit is al te heerlik en lieflik om iets vir die Here te doen. Daar is so baie wat alleen vir hulle self lewe en werk. Dit is verkeerd, daarom het die Here ons nie geskape en op die aarde geplaas nie, ons is hier om vir Hom te werk. Maar hier in die hoofstuk terwijl hier oor die Tabernakel gepraat word, gee die Here weer sekere waarskuwings oor die Sabbat. Wie die dag van die Here nie hou nie moet dood gemaak word. Iedereen wat enig werk doen moet uitgeroei word. As die straffe van die Here vandag op ons toegepas word, hoe veel sal blij lewe. Ons sien op Sondaë net waar ons kijk, mense wat werk, wat speel, wat piekniek hou, ja alles doen net as 'n gewone dag.

Kinders dit mag nie dit is sonde dit is Gods dag. Toe die Here Moses alles duidelik gemaak het gee Hij hom die twee stene tafels waarop die tien gebode geskrijf het. Hier sien ons hoe liefderik die Here sorg vir sij mense. Dit word alles opgeskrijwe, dat hulle dit kan lees en onthou, so dat hulle later nie kan sê nie ons het dit vergeet. En die gebode van die Here is nie net vir vandaag nie, maar dit is 'n euwig verbond. En is net so goed en geldig vir ons as vir die Israelliete.

29 JULIE.

Die Goue Kalf.

Leer Ex. 32 vers 7. Gesang 7 vers 3.
Lees Ex. 32.

Moses het veertig daë en veertig nagte op die berg geblij en al die tijd is Aaron die man is oor die Israelliette ...Toe Moses so lang weg blij word die mense ongeduldig en sê vir Aaron, maak 'n afgod vir ons want ons weet nie wat van Moses geword het nie. Inplaas dat Aaron hulle waarsku, sê hij goed maar breng julle goue oorsiersels hier en ik sal die afgod maak.

Dadelik het hulle dit gebreng en Aaron het hier van 'n goue kalf gemaak.. In Egipteland het die Egiptenare 'n bul wat besondere kolle moes hê aangebid, die Israelliete het dit daar gesien, daarom was dit natuurlik dat hulle die kalf gemaak het vir 'n afgod. Die mense was baie blij toe hulle dit sien, 'n altaar word gemaak en 'n fees bestel. Die fees het hulle gehou, baie ge-eet en gedrink en vir die afgod het hulle offers geoffer, net of dit hulle god is. So sien ons kinders hoe gou die Israelliete die Here vergeet het, en al die wondere wat Hij gedoen het om hulle te red. Nie twee maande gelede het hulle hier bij die berg gesien die heerlikheid en almag van die Here. En nou alles vergeet. Is ons nie net so sleg nie. Hoe baie van ons mense het die Here ook vergeet. Die Here wat ons voorouers so wonderlik gelei en gehelp het, bewaar het vir die duisende kaffers. En nou ontheilig ons sij dag, verwaarloos sij kerk, versuim die lees van die Bijbel en die gebed. Maar kinders die Here het dit alles gesien en gehoor, en sê vir Moses wat nog hier bij Hom is, klim af, die volk het mij vergeet, hulle dien die afgode. Ik sal hulle verdelg. Moses het egter die Here gebid en gesmeek om dit tog nie te doen nie, want Hij het aan Abraham, Isak, en Jakob belowe hulle kinders Kanaan te gee. Die Here het die gebed van Sij kneg gehoor. Moses klim toe dadelik die berg af met die twee stene tafels.

Toe Moses amper die berg af was, sien hij die gedans, en hoor hij die gesing.

Dit het hom so ontstel en kwaad gemaak, dat hij die stene Tafels stukken gooi. Toe hij onder kom het hij die kalf verbrand die goud geneem en fijn gemaal, in die water gegooi wat die Israeliete moes drink. Ons sien hier kinders wat die moed van een man kan doen. Hij staan alleen teenoor die die ganse volk, maar vrees nie, want hij staan in die naam van die Here. So moet ons ook maak, as ons weet 'n ding is verkeerd, staan en trap vas al is dit alleen.

Maar Moses het Aaron ook bestraf, alhoewel dit sij broer was. Aaron het hom verontskuldig en gewijs dat die volk hom gedwing het. Die straf was nie genoeg, vir hulle vreeslike sonde, en Moses het 'n beroep op die volk gedoen, wat vir die Here was om hom te help. Die stam van Levi het toe gekom en hulle het drie duisend man gedood. So sien ons hoe die Here die kwaad wat ons doen nie ongestraf sal laat nie.

Toe Moses die volk so laat kastij het, het hij weer alleen gegaan en tot die Here gebid en gepleit vir sij volk, dat die Here hulle nie verder moet straf nie en hulle sonde vergeef.

So moet ons ook bid vor ons volk e nas ons iets verkeerds gedoen het dit aan die Here vertel, en Hom om vergiffenis vra. Die Here het die gebede van Moses verhoor, want ons weet die Bijbel leer ons bid en u sal gegegee word.

Somernag, sterreprag,
Dou op blom en gras;
Klein van Rooy en sy nooi
Wandel sonder jas.
Sit langs pad, gras is nat:
More siek in bed;
Woods' se Middel (Pepermunt)
Het albei gered.

DOODSBERICHT.

Het heeft de Almachtige van leven en dood behaagd van mijn zijde weg te nemen op Dinsdag, 24 April, mijn innig geliefde Echtgenote,

HELENA SUSANA JOHANNA OOSTHUIZEN,
geb. v. d. MERWE,

in de ouderdom van 36 jaar, na een gelukkige huwelik van 17 jaren, mij nalatende met een zoontje van 6 jaar om haar heengaan te betreuren.

Haar laatste woorden waren Gez. 62, vers 1.

P. S. OOSTHUIZEN.
JOHAN.

Sandvlei,
P.K. Barberspan.

Verder wens ik alle vrienden hartelik te bedanken voor de vele blijken van belangstelling, alsook Dr. du Preez en Ds. Venter voor hun overkomst.

Overleden op 24 April 1923.

Het heeft de Lieve Heer van Leven en Dood behaagd om van ons weg te nemen onze teder geliefde Zoon

JAN STEYN,

in de ouderdom van 20 jaar 11 maanden en 2 dagen na een ziekbed van 16 dagen. In al zijn lijden was hij tevreden en blijmoedig en zijn leven was in Christus, want hij zei: het is heerlik een engel te wezen, en wij moeten vragen dat de Here hem neemt als een Engel.

De bedroefde Ouders:
J. H. en S. G. STEYN.

Broeders en Zusters:
JACOBUS STEYN.
GERTRUIDA STEYN.
GERRIE OTTO.
SARAH OTTO.
(Bruid) M. BEKKER (Tiekie).

Die poliesman moet in wind en weer uit wees, en dikwels lei dit tot ernstige siekte. Dis vir hom absoluut noodsaaklik om altijd 'n botteltjie van Woods' beroemde Pepermunt Geneesmiddel bij die hand te hê as sij gesond wil blij.

Ou Jan Rietfontein sê dat hy nooit lij aan verkoue of hoes nie, want hij maak die siekte bij voorbaat bang, en dan blij dit van self weg. Hij maak dit bang deur altijd Woods' Groot Pepermunt Geneesmiddel in die huis te hou, en dit verdra geen verkouekiem nie.

OOST WEST
'n Thuis is 't
RESIDENTIE HOTEL
PRETORIA
SCHOEMANSTR. 185
Phone 02093 BUS 548
K.GROENEVELD EIGR.
THUIS BEST

MARTIN'S
APIOL & STEEL PILLS
voor dames

WEES ZEKER DAT U MARTINS KRIJGT.

NIET ECHT ZONDER DE NAAMTEEKENING.

Een Frans Middel voor alle Ongeregeldheden. Duizende Dames houden een doos Martin's Pillen in huis, zodat bij het eerste teken van enige ongeregeldheid een dosis tijdig kan worden toegediend. Allen die ze gebruiken bevelen ze aan. Van alle Apothekers en Magazijnen postvrij voor 5s. **Martin, Southampton End.**

Vra vir Jan en Piet en Klaas:
"Hoe genees jij jou verkoue?
Is daar nuwe middels al,
Of gebruik jij nog die oue?"
En die antwoord kom terstond
Van die Ooste, van die Weste:
"Wood's se Middel (Pepermunt)
Was en is nog steeds die beste!"